

Foto van de Leefomgeving Deventer

In deze StoryMap wordt de huidige status van de leefomgeving Deventer in kaart gebracht aan de hand van 12 thema's met meerdere indicatoren.

Geoinformatie Gemeente Deventer
18 december 2024

Gezonde Leefomgeving

In dit onderdeel zijn zes aspecten opgenomen met daarbij behorende indicatoren. Het aspect ervaren gezondheid gaat in op het aantal verwachte (gezonde) jaren vanaf de geboorte en de ervaren gezondheid, waarop de leefomgeving indirect van invloed is. Het aspect gezonde leefstijl focust op beweging, overgewicht en de gezondheid onder ouderen. Het aspect geluid & luchtkwaliteit richt zich op Milieugezondheidsrisico's en geluidsbelasting van verschillende bronnen. Het aspect geur behandelt de aanwezigheid van geurbronnen. Het onderzoek hittestress onderzoekt de mate van hittestress, inclusief de gevoelstemperatuur en het stedelijk hitte-eiland effect. Tot slot worden bij het aspect straling de stralingswaarden besproken.

Ervaren gezondheid

Dit aspect gaat in op de ervaren gezondheid en de levensverwachting van inwoners in Deventer.

De verschillen tussen Deventer en het landelijk gemiddelde zijn klein en de ervaren gezondheid is relatief hoog.

Het aantal jaren vanaf geboorte naar verwachting

De levensverwachting vanaf de geboorte geeft aan hoeveel jaren een pasgeborene naar verwachting zal leven gebaseerd op de sterfomstandigheden zoals nu het geval. Het cijfer wordt dus bepaald met behulp van de sterftekansen op elke leeftijd en wordt gebruikt als maatstaf voor de algemene gezondheid van de bevolking en is daarom een belangrijke indicator voor de volksgezondheid (CBS, Levensloop, 2024).

Zoals te zien in de tabel hieronder kijkt, voor de periode 2019-2022, de levensverwachting bij geboorte voor Deventer niet ver af van het landelijk gemiddelde.

	Deventer	Nederland
ervaren gezondheid: goed / zeer goed	69.6	69

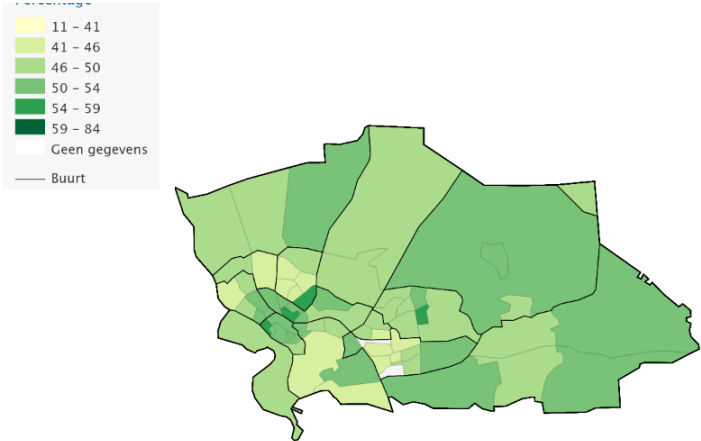
Percentage inwoners dat aangeeft een goede ervaren gezondheid te hebben, in 2022 (RIVM, 2024)

Gezonde leefstijl

Dit aspect gaat in op de leefstijl van de inwoners van Deventer en daarvoor worden beweegrichtlijnen, inwoners met overgewicht en de broze gezondheid onder ouderen behandeld.

De verschillen tussen Deventer en het landelijk gemiddelde zijn klein, maar de doelstelling wordt nog niet gehaald. Ook zijn er lokale knelpunten, zoals de broosheid van ouderen.

Beweegrichtlijnen

De Beweegrichtlijn is opgesteld door de gezondheidsraad. Het doel van de Rijksoverheid is dat in 2040 ruim 75 % van de Nederlandse bevolking aan de Beweegrichtlijn voldoet. De Beweegrichtlijn houdt in dat personen vanaf 18 jaar ten minste 2,5 uur per week matig intensieve inspanning verrichtten, verspreid over diverse dagen. Bijvoorbeeld wandelen en fietsen. Daarnaast wordt aanbevolen dat personen vanaf 18 jaar ten minste tweemaal per week spier- en botversterkende activiteiten verrichtten (RIVM, Voldoen aan beweegrichtlijnen 2020, 2020a).

Geslacht	Deventer	Nederland
Totaal	80.0	81.8
Mannen	-	80.1
Vrouwen	-	83.9

Levensverwachting bij geboorte voor de periode 2019-2022 (CBS, 2024)

Het aantal gezonde jaren vanaf geboorte naar verwachting

De gezonde levensverwachting vanaf de geboorte geeft aan hoeveel jaren een pasgeborene naar verwachting in gezondheid zal doorbrengen, zonder beperkingen of gezondheidsproblemen. Deze indicator geeft zo inzicht in de kwaliteit van leven.

Zoals te zien in de tabel hieronder kijkt, voor de periode 2019-2022, wijkt de levensverwachting in als goed ervaren gezondheid voor Deventer niet ver af van het landelijk gemiddelde. Dit getal hangt vaak samen met welvaart, wat zou kunnen verklaren waarom het gemiddelde van Deventer niet ver van het Nederlandse gemiddelde afhangt (CBS, 2022)

Geslacht	Deventer	Nederland
Totaal	65.5	65
Mannen	-	65
Vrouwen	-	64.5

Gezonde levensverwachting bij geboorte voor de periode 2019-2022 (CBS, 2024)

Ervaren gezondheid

De ervaren gezondheid is een subjectieve indicator en geeft aan hoe een individu de eigen gezondheid beoordeelt. Deze kan variëren van zeer goed tot zeer slecht en biedt waardevolle informatie over hoe men hun fysieke en mentale welzijn ervaart.

In de tabel hieronder is te zien dat het percentage inwoners in Deventer ongeveer even hoog ligt als het landelijk gemiddelde.

Uit de tabel hieronder blijkt dat het percentage van de personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijnen in Deventer en in de rest van Overijssel iets hoger is dan gemiddeld in Nederland. Echter wordt het landelijke doel van 75 % nog niet gehaald in Deventer, Overijssel en Nederland. Verder is het aantal personen dat minstens een keer per week aan sport doet over het algemeen gelijk.

Toelichting	Deventer	Overijssel 2022
percentage personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen	48.4	49.9
percentage personen van 18 jaar en ouder dat minstens een keer per week aan sport doet	51.7	53

Percentage personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijnen en wekelijks sporten, in het jaar 2022 , (RIVM, 2024)

Nederland
46.8
51.5

Percentage personen vanaf 18 jaar dat voldoet aan de beweegrichtlijnen en wekelijks sporten, in het jaar 2022 , (RIVM, 2024)

Overgewicht

Overgewicht en obesitas zijn na roken de belangrijkste oorzaak van ziekten en zijn verantwoordelijk voor ruim 10 %

van de incidentie van chronisch hartfalen, 15 % van de gevallen van hart- en vaatziekten en 40 % van de gevallen van diabetes mellitus type II (Ministerie van Volksgezondheid, 2018a). Op dit moment heeft ongeveer 50 % van de bevolking overgewicht (CBS, 2022)

In 2022 heeft iets meer dan 50 % van de inwoners van Deventer overgewicht (zie tabel hieronder). Deventer scoort daarbij nagenoeg gelijk aan het landelijk gemiddelde.

Van alle inwoners van Deventer is bij 14,8 % sprake van obesitas (of: ernstig overgewicht). Dit percentage ligt iets onder het provinciale en landelijke gemiddelde.

Toelichting	Deventer	Overijssel
percentage bevolking met overgewicht	52,2	51,6
percentage bevolking met matig overgewicht	35,5	35,6
percentage bevolking met ernstig overgewicht	17,2	15,9

Percentage van personen vanaf 18 jaar oud met overgewicht, in het jaar 2022 (GGD R. C., 2023), (RIVM, 2024)

Nederland
51,6
34,6
16,2

Percentage van personen vanaf 18 jaar oud met overgewicht, in het jaar 2022 (GGD R. C., 2023), (RIVM, 2024)

Over het algemeen is in Deventer de luchtkwaliteit beter en geluidsbelasting lager dan het landelijk gemiddelde. De ervaren geluidshinder door treinverkeer is lokaal wel aanwezig.

Milieugezondheidsrisico

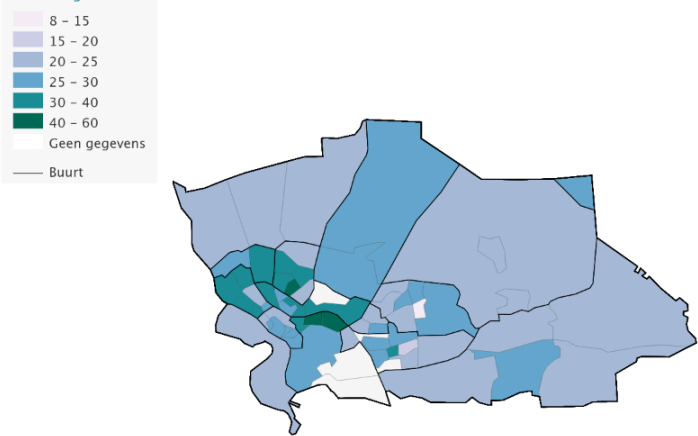
Het milieugezondheidsrisico (MGR) geeft aan welk deel van de totale ziektelast naar schatting door omgevingsgeluid en luchtvervuiling veroorzaakt wordt. Omdat het MGR de optelsom van verschillende geluidbronnen en luchtverontreinigende stoffen toont, geeft het in één oogopslag een goede indicatie van milieugezondheidsrisico's. De kaart hiernaast laat zien dat deze risico's vooral in de Randstad en rondom drukke wegen en vliegvelden hoog zijn.

Richting het noorden en oosten van Nederland, waaronder Deventer, is het MGR doorgaans lager en zijn de gezondheid risico's dus ook lager. Voor Deventer kan dit waarschijnlijk voor een deel toegeschreven worden aan de beter luchtkwaliteit in vergelijking met de Randstand.

Ook spelen de stedelijke dichtheid en nabijgelegen verkeersaders een rol. Deventer is niet volledig vrij van verkeersgeluid en luchtvervuiling, maar de intensiteit is lager dan in de meest belastende gebieden van het land.

Geluidsbelasting alle bronnen

De MGR houdt geen rekening met ernstige geluidshinder, maar alleen de resulterende ziektelast. Daarom worden hiervoor aanvullende gegevens uit de gezondheidsmonitor gebruikt (Gezondheidsmonitor, 2023). Aan de deelnemers van de gezondheidsmonitor is gevraagd om met een getal van 0 tot 10 aan te geven in welke mate geluid van verschillende bronnen hen in de afgelopen 12 maanden hinderde, stoorde of ergerde wanneer zij thuis waren. Deelnemers die een geluidbron hoog scoorden (met het cijfer 8 of meer) worden aangemerkt als deelnemers die ernstig worden gehinderd. In

Broze gezondheid onder ouderen

De frailty index wordt gebruikt om de kwetsbaarheid van ouderen te beoordelen door verschillende factoren in kaart te brengen (fysiologisch, sociaal en mentaal). Broosheid verwijst hier naar een toenemende kwetsbaarheid bij ouderen doordat er sprake is van een verminderde 'reservcapaciteit'. De index geeft zo aan waar kleine kwalen of, normaal gesproken, onschuldige incidenten, zoals een toevallige valpartij, eenvoudig kunnen uitgroeien tot grote gezondheidsproblemen. De index kan zo helpen bij de identificatie van plekken waar extra zorg en ondersteuning gewenst is.

Klik op Deventer in de kaart om details per wijk te zien

	Deventer	Nederland
broze gezondheid onder ouderen	29	28.1

Percentage ouderen met een broze gezondheid in 2020 (GGD R. C., 2023), (RIVM, 2024)

Geluid & luchtkwaliteit

Dit aspect gaat in op de omgevingskwaliteit door de milieugezondheidsrisico's en geluidsbelasting.

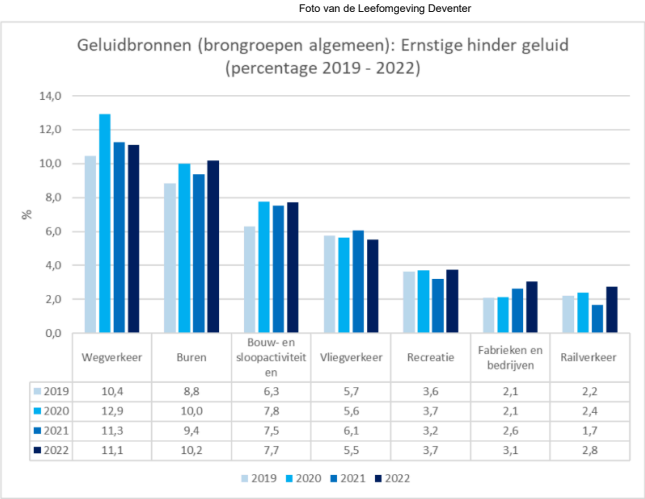
Geluidhinder (%)	Deventer	Nederland
geluidhinder door bure	7	7,3
geluidhinder door wegverkeer <50 km/h	5,9	6,7
geluidhinder door wegverkeer >50 km/h	3,4	3,8
geluidhinder door treinverkeer	2,1	1,2
geluidhinder door vliegverkeer	1,6	3,6

Geluidshinder inwoners 18+ in het jaar 2020 (RIVM, Geluidhinder, 2020) (Gezondheidsmonitor, 2023)

Geur

De geurhinder in Deventer is vergelijkbaar met het gemiddelde in IJsselland. Wel wordt geurhinder vanuit de Industrie genoemd als aandachtspunt vanuit de inwoners van Deventer en GGD IJsselland, en blijft daar extra aandacht op vanuit monitoring en het bijhouden van geurklachten.

Geurbronnen

Volgens de GGD speelt geur een belangrijke rol in de kwaliteit van de leefomgeving. Geurhinder kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door industrie, wegverkeer, veehouderij of buren en kan de ervaren kwaliteit van de leefomgeving nadelig beïnvloeden. Daarnaast kan geurhinder ook een nadelig effect hebben op de gezondheid, door ergernis of ongerustheid te veroorzaken bij inwoners, wat kan leiden tot stress, hoofdpijn, misselijkheid en slapeloosheid. De geurbron die in stedelijk gebied voor de meeste overlast zorgt is over het algemeen houtrook. In 2022 waren haarden, allesbranders, barbecues en vuurkorven de belangrijkste bronnen en in 2021 en 2022 waren het de buren die de meeste geurhinder veroorzaakten (van Poll & Simon, 2023). In de grafiek hieronder is de ernstige geurhinder van verschillende bronnen in de woonomgeving voor heel Nederland te zien, zoals verwacht zorgen de openhaard, allesbrander, barbecue en vuurkorven (en buren) voor de meeste hinder.

Heeft minimaal last van 1 geurbron (18+)

Gemeenten in Regio IJsselland, %

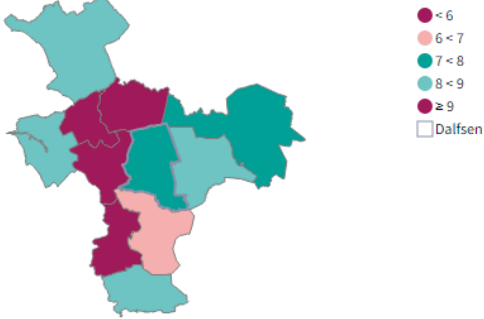

Foto van de Leefomgeving Deventer

Via bewonersonderzoek houdt de gemeente ook informatie bij over stankoverlast uit het verkeer per wijk. In de kaart hiernaast is de stankoverlast weergegeven. Gemiddeld 12% rapporteert hier in 2021 last van, een daling vanuit een piek van 19% in 2013. De sterke afname aan (oude) dieselvoertuigen in het landelijke wagenpark is waarschijnlijk deels verantwoordelijk voor deze afname.

Hittestress

Redelijk

Deventer heeft relatief weinig hittestress in vergelijking met andere steden vanwege de natuurlijke factoren die verkoeling bieden. Toch is het stedelijk hitte-eilandeffect nog steeds merkbaar. De binnenstad ervaart hoge gevoelstemperaturen tijdens warme dagen. Beperkte toegang tot parken in sommige gebieden beperkt de mogelijkheid voor verkoeling.

Mate van hittestress (gevoelstemperatuur en stedelijke hitte-eiland effect)

Gemeente Deventer is in vergelijking met andere vergelijkbare steden in Nederland minder gevoelig voor hittestress. De ligging aan de IJssel zorgt voor verkoeling dichtbij de binnen stad, en er is relatief weinig concentratie van gebouwen zonder de nabijheid van een park of water. De langwerpige vorm van de binnenstad parallel aan de IJssel helpt hier ook bij. Desalniettemin heeft het stedelijk hitte-eilandeffect (urban heat island effect (UHI)) alsnog invloed op de temperatuur. Op de kaart zie je het gemiddelde temperatuurverschil in graden Celsius (°C), tussen de stad en het platteland.

Op de kaart kun je ook uitzomen om het UHI te zien voor de omliggende steden Zwolle en Apeldoorn. Deventer lijkt hierin

Foto van de Leefomgeving Deventer

In de meeste gemeenten in IJsselland ervaart bijna 20% van de inwoners (in Deventer 18%) geurhinder door de open haard / allesbrander (IJssellandScan, 2024).

De tabel hieronder laat zien dat het percentage inwoners dat geurhinder ervaart ongeveer gelijk is met de regio IJsselland. In het figuur eronder is het percentage inwoners dat last ervaart van minimaal 1 geurbron voor de gemeenten in regio ijsselland te zien.

Geurhinder (%)	Deventer	IJsselland
geurhinder van minimaal 1 geurbron, tussen 18 en 65 jaar	8	7

Geurhinder in het jaar 2020 (GGD, www.ijssellandscan.nl, 2024) (IJssellandScan, 2024)

Ook blijft geurhinder vanuit de industrie een aandachtspunt, omdat hier in Deventer meer klachten over komen dan de rest van het werkgebied van de GGD IJsselland en de extra aandacht vanuit de GGD op dit onderwerp blijft bestaan (GGD-IJsselland, 2024). In Deventer wordt nu een standstill beleid voor bestaande geur-emitterende bedrijven gevoerd, aan nieuwe bedrijven worden planologische beperkingen opgelegd (met betrekking tot de geuruitstoot, die volgen uit omgevingsplanregels).

Stankoverlast van verkeer

Foto van de Leefomgeving Deventer

meer op Zwolle dan op Apeldoorn. Zwolle heeft, net als Deventer, baat bij het water door de vele kanalen en de Zwolse stadsgracht. Apeldoorn daarentegen heeft weinig water dat grenst aan het centrum en stadsparken die relatief ver van het centrum liggen. Dit is duidelijk terug te zien in een veel sterker UHI in Apeldoorn dan in Deventer en Zwolle.

Ook al doet Deventer het relatief goed, alsnog kan de gevoelstemperatuur in het bebouwde gebied flink oplopen tijdens tropische dagen. In de binnenstad loopt de gevoelstemperatuur op een zomerse dag op tot boven de 40 graden in het huidige klimaat. Parken bieden een mogelijkheid tot verkoeling, maar zijn niet voor alle bewoners evengoed bereikbaar en niet op loopafstand (300 meter of meer).

Straling

Stralingswaarde

De indicator straling wordt gebruikt om het niveau van blootstelling aan elektromagnetische straling in verschillende omgevingen te beoordelen, zoals in de gezondheidszorg, de industrie of het milieu. Elektromagnetische straling wordt uitgezonden door technologieën zoals mobiele telefoons, draadloze netwerken (wifi), en zendmasten voor radio- en televisie-uitzendingen. De vraag is of deze straling een risico vormt voor de gezondheid.

Ook hoogspanningslijnen en transformatorhuisjes dragen bij aan de aanwezigheid van elektromagnetische velden in de leefomgeving. Deze zijn extreem laagfrequent velden met een frequentie van 50 hertz en de mogelijke invloed van deze magneetvelden op de gezondheid wordt al tientallen jaren onderzocht (RIVM, et al., 2025). In Deventer wordt het voorzorgadvies bij ruimtelijke ontwikkelingen gevolgd en wordt er momenteel onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om bovengrondse hoogspanningslijnen te verkabelen.

Blootstelling aan de elektromagnetische straling veroorzaakt vooralsnog geen enkel bewezen nadelig gezondheidseffect, aangezien de niveaus van deze straling doorgaans veel lager zijn dan de limieten die als veilig worden beschouwd (Rijksoverheid, 2024), (WHO, 2020). Bij het bepalen van deze limieten is rekening gehouden met een veiligheidsmarge om de onzekerheden in wetenschappelijk onderzoek op te vangen (RIVM, et al., 2025).

Het belangrijkste mechanisme dat momenteel plaatsvindt door de interactie tussen elektromagnetische straling en het menselijk lichaam is weefselverwarming. Deze temperatuur stijging is bijna verwaarloosbaar en wordt lager naar mate de frequentie van de straling hoger is (WHO, 2020). Deze conclusies zijn getrokken op basis van studies naar straling in het gehele radiospectrum. Momenteel worden er nog steeds studies uitgevoerd, bijvoorbeeld naar het recent opgekomen 5G.

De indicator biedt inzicht in de mate van risico die mensen lopen door de blootstelling aan elektromagnetische straling.

Veilige Leefomgeving

In de tabel hieronder worden de aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'veilige leefomgeving' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER. De aspecten en indicatoren voor dit thema zijn:

Aspect	Indicator
waterveiligheid	aantal inwoners dat bloot wordt gesteld aan gevolgen van een overstroming
externe veiligheid	- activiteiten met gevaarlijke stoffen - plaatsgebonden risico - aandachtsgebieden
verkeersveiligheid	- aantal ongevallen met dodelijke afloop/jaar - aantal ongevallen met letsel tot gevolg/jaar

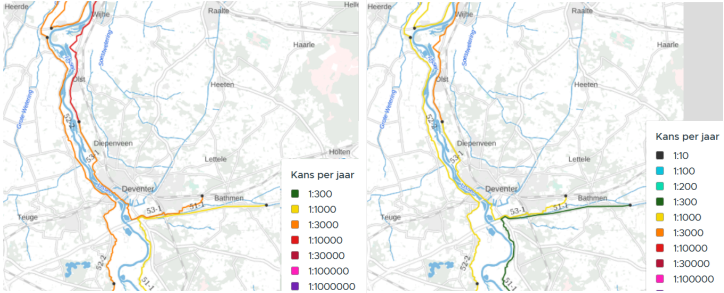
Zoals de kaart hiernaast laat zien zijn er drie primaire waterkeringen rond de gemeente Deventer (51-1, 52-2 en 53-1). Met name dijktraject 53-1 is een belangrijk traject voor de gemeente. Echter is de prognose status voor alle drie de waterkeringen niet voldoende. Dijktrajecten 51-1 en 53-1 werden beoordeelt met een ‘C’, wat betekent dat het dijktraject niet voldoet aan de signaleringswaarde en ook niet aan de ondergrenswaarde. Dijktraject 52-2 werd daarnaast beoordeelt met een ‘D’, wat betekent dat het dijktraject ruim niet voldoet aan de signaleringswaarde en de ondergrenswaarde.

In de wet is als doel vastgesteld dat alle dijktrajecten in 2050 moeten voldoen aan de veiligheidsnorm (beoordelingscijfer ‘A’ of ‘A+’). Echter zijn er tot 2028 nog geen plannen om de dijken rond Deventer aan te pakken volgens het waterveiligheidsportaal (Waterveiligheidsportaal, 2024).

Externe veiligheid

Vanuit de analyse op het plaatsgebonden risico en de aandachtsgebieden zijn er een aantal knelpunten. Deze worden wel sterk gemitigeerd.

Waterveiligheid

De prognosestatus van de primaire waterkeringen rond de gemeente Deventer is niet voldoende.

De kaart hiernaast laat de prognose status van de primaire waterkeringen en de normering van *links de signaleringswaarde en rechts de ondergrenswaarde* van de dijktrajecten rond de gemeente Deventer zien. Voor de prognose status van de primaire waterkeringen (kaart hiernaast) is in de periode van 2017 tot en met 2022 onderzoek gedaan naar alle dijktrajecten, en hier is een beoordeling uitgekomen. Deze beoordeling is uitgedrukt in de afstand tussen de huidige veiligheidsstatus van de dijken en de vastgestelde signaleringswaarde en ondergrenswaarde. De signaleringswaarde is de overstromingskans waarbij actie wordt ondernomen om de waterkering te versterken. Wanneer deze waarde wordt overschreden, is dit een vroegtijdig signaal dat versterkingsmaatregelen nodig zijn. De ondergrenswaarde is de maximaal toelaatbare overstromingskans voor een dijktraject. Een overschrijding van deze waarde betekent dat de waterkering niet meer voldoet aan de wettelijke en veiligheidsnormen en dat directe maatregelen noodzakelijk zijn om de veiligheid te waarborgen (IPLO, 2023).

aan het treinspoor in de binnenstad (PR 10-7, oftewel een plaatsgebonden risico van één op de 10 miljoen per jaar).

Powered by [Esri](#)

Plaatsgebonden risico

Zoals beschreven is plaatsgebonden risico de kans per jaar dat een persoon, die altijd aanwezig is op die plaats, overlijdt door een ongeval met een gevaarlijke stof. De gevaarlijke stoffen worden gebruikt in bijvoorbeeld chemische bedrijven of worden opgeslagen in havens. In de kaart hiernaast is het plaatsgebonden risico in de gemeente Deventer weergegeven.

De voornaamste risicogebieden in Deventer zijn te vinden in de wijken Schalkhaar, Bathmen en Rivierenwijk en Bergweide. In Schalkhaar en Bathmen worden de plaatsgebonden risico's voornamelijk veroorzaakt door de opslag van propaan en mestvergiftiging. Het plaatsgebonden risico is hier gecategoriseerd als PR 10-6, wat betekent dat er een plaatsgebonden risico is van één op de miljoen per jaar (dat er iemand, die altijd aanwezig is op die plaats, overlijdt door een ongeval met een gevaarlijke stof).

In Rivierenwijk en Bergweide worden de plaatsgebonden risico's veroorzaakt door de opslag en de verwerking van chemische stoffen en door windturbines. In het geval van de windturbines is het plaatsgebonden risico gecategoriseerd als PR 10-5 (plaatsgebonden risico van één op de honderdduizend per jaar) binnen een straal van 50 meter rond de windturbines en PR 10-6 binnen een straal van 150 meter rond de windturbines. Aan alle andere plaatsgebonden risico's in de wijk is een beoordeling van PR 10-6 gegeven.

Verder zijn er ook plaatsgebonden risicobeoordelingen gegeven aan buisleidingen (PR 10-8, oftewel een plaatsgebonden risico van één op de 100 miljoen per jaar) en aan het treinspoor in de binnenstad (PR 10-7, oftewel een plaatsgebonden risico van één op de 10 miljoen per jaar).

Verder zijn er ook plaatsgebonden risicobeoordelingen gegeven aan buisleidingen (PR 10-8, oftewel een plaatsgebonden risico van één op de 100 miljoen per jaar) en

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

17/93

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

18/93

Powered by [Esri](#)

Verkeersveiligheid

Het aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners is significant lager dan het aantal in Overijssel en Nederland. Er zijn in Deventer minder wegen zonder geslotenverklaring vergeleken met Nederland.

De tabel hieronder laat het aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners in de gemeente Deventer zien, vergeleken met de gemiddelden van Overijssel en Nederland. Het aantal verkeersongevallen per 100.000 inwoners is significant lager dan het aantal in zowel Overijssel en in Nederland. De meeste verkeersongevallen liepen uit in materiële schade, gevolgd door letsel en een dodelijke afloop. In alle categorieën heeft Deventer minder ongevallen per 100.000 inwoners vergeleken met Overijssel en Nederland.

	Deventer	Overijssel
verkeersonge vallen	612	686,6
materiële schade	566,3	586,1
letsel	43,8	97,1
dodelijke afloop	1,9	4,4

Aantal verkeersongevallen per soort per 100.000 inwoners (SWOV, 2024)

Nederland
745,5
617,4
130,3
3,9

Aantal verkeersongevallen per soort per 100.000 inwoners (SWOV, 2024)

In de kaart hiernaast zijn de verkeersongevallen in de gemeente Deventer in het jaar 2023 weergegeven op een kaart. Met name in de binnenstad en op de grote autowegen (A1, N337, N348, en de N344) zijn veel ongevallen geweest, maar die leiden voornamelijk tot materiële schade. Ongevallen die leiden tot letsel zijn met name te vinden in en rond de binnenstad van Deventer. Er waren in 2023 twee ongevallen die een dodelijke afloop hadden, waarvan één in Diepenveen en één op de A1.

In de tabel hieronder is het aantal wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers weergegeven in 2020 voor Deventer, Overijssel en Nederland. Wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers hebben geen aparte (beschermd)e paden voor fietsers, waardoor ze minder veilig

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

19/93

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

20/93

zijn dan wegen met geslotenverklaring. Zoals te zien is in de tabel zijn er in Deventer minder 50 km/u wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers vergeleken met Overijssel en Nederland. Het aantal 80 km/u wegen zonder geslotenverklaring is in Deventer echter significant hoger dan het gemiddelde van Overijssel. Het is echter nog steeds lager dan het gemiddelde van Nederland.

	Deventer	Overijssel
50 km/u wegen zonder geslotenverklaring voor fietser	48,9%	66,5%
80 km/u wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers	31,6%	18,4%

◀ ▶
Wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers in percentages, in het jaar 2020 (De Fietsersbond, 2023)

Nederland
66,0%
36,1%

Wegen zonder geslotenverklaring voor fietsers in percentages, in het jaar 2020 (De Fietsersbond, 2023)

Klimaatneutraal

Klimaatneutraal wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER aan de hand van emissie en vastlegging broeikasgassen.

Emissie & vastlegging broeikasgassen

Natuurlijke Systemen

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'natuurlijke systemen' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

Aspect	Indicator
Bodem & ondergrond	- bodemtype - bodemgebruik - bodemkwaliteit - bodemverontreiniging - bodemdaling
Grondwater	- grondwaterkwaliteit - grondwaterstand
Oppervlaktewater	- oppervlaktewaterkwaliteit - toxische druk - risico opwarming oppervlaktewater - zoetwateraanvoer- en beschikbaarheid
Wateroverlast & droogte	- risico wateroverlast (bij extreme neerval) - maximale waterdiepte bij overstroming IJssel - waterbergend vermogen ondergrond (m3)

Bodem & ondergrond

Het zelfreinigende vermogen van de bodem is op de meeste plekken in de gemeente gelijk aan het gemiddelde. Er is vrijwel geen sprake van bodemdaling.

Redelijk

De totale uitstoot van broeikasgassen is in Deventer lager dan in vergelijkbare gemeenten, de uitstoot van methaan is hoger.

In de tabel hieronder is de totale uitstoot van broeikasgassen per m2 weergegeven voor Deventer en twee vergelijkbare gemeenten: Zutphen en Harderwijk. Deze gemeenten zijn gekozen door de vergelijkbare verdeling van het land (tussen stedelijk en landschappelijk gebied), de geschiedenis van de gemeenten en de adressendichtheid (adressen per vierkante kilometer). Zoals de tabel hieronder laat zien, is de uitstoot van broeikasgassen per m2 in Deventer significant lager dan in Zutphen en Harderwijk. Bij het opsplitsen van de broeikasgassen blijkt dat dit voornamelijk komt door de lagere uitstoot van CO2 en lachgas. De uitstoot van methaan is echter wel significant hoger dan in Zutphen en Harderwijk.

	Deventer	Zutphen
broeikasgassen totaal	3,33	4,56
CO2	2,55	3,82
lachgas	0,21	0,28
methaan	0,55	0,43

Uitstoot broeikasgassen (totaal, in kg CO2-eq per m2) in Deventer en vergelijkbare gemeenten in 2022 (CBS; RIVM, 2024)

Harderwijk
4,41
3,91
0,19
0,28

Uitstoot broeikasgassen (totaal, in kg CO2-eq per m2) in Deventer en vergelijkbare gemeenten in 2022 (CBS; RIVM, 2024)

Bodemtype en gebruik

De kaart hiernaast toont een kaart met de verschillende bodemtypen binnen de gemeente Deventer. Uit de kaart blijkt dat de bodem grotendeels bestaat uit lemige zandgronden, terwijl in het zuidwesten van de gemeente ook kleigronden voorkomen.

De lemige zandgronden hebben een goede balans tussen waterinfiltratie en -buffering, gecombineerd met een redelijke vruchtbaarheid en draagkracht. Door hun samenstelling zijn deze gronden gevoelig voor erosie, maar bieden ze uitstekende mogelijkheden voor groenvoorzieningen, waterbeheer en klimaatadaptieve stedelijke ontwerpen.

De kleigronden daarentegen kenmerken zich door hun hoge vruchtbaarheid en sterke waterretentie, maar ze hebben een lage infiltratiecapaciteit, wat ze gevoelig maakt voor wateroverlast. Hoewel deze gronden een solide draagkracht bieden voor zware bebouwing, zijn ze door hun compacte structuur minder eenvoudig te bewerken.

Bodemgebruik

De kaart hiernaast toont het bodemgebruik in de gemeente Deventer. De kaart komt wel uit 2017, en kan daarmee wat verouderd zijn, maar het geeft wel een redelijk inzicht in de verdeling van activiteiten in de gemeente. Zoals de kaart laat zien, is het stedelijk gebied voornamelijk in het zuidwesten te vinden, rond Deventer zelf. In het zuiden van het stedelijk gebied wordt de grond voornamelijk ingericht als bedrijventerrein (rond de haven). In de rest van de gemeente wordt de grond gebruikt als agrarisch terrein of als bos, met enkele woongebieden verspreid over de gemeente.

Powered by [Esri](#)

Bodemkwaliteit

Voor de bodemkwaliteit wordt er gekeken naar het zelfreinigende vermogen van de bodem en de bodemverontreiniging. Het zelfreinigende vermogen van de bodem is een cruciale eigenschap waarmee de bodem probleemstoffen (zoals verontreinigingen) kan afbreken of

Momenteel is er geen data beschikbaar, waardoor er geen kaart getoond wordt.

Powered by [Esri](#)

Bodemdaling

De kaart hiernaast toont de ondiepe bodemdaling door veenoxidatie, inklinking en grondwaterstandsverlaging (mm/jaar) in de gemeente Deventer tussen 2020 en 2050, in een scenario waarbij er een sterke klimaatverandering optreedt. Zoals de kaart laat zien, is er in de hele gemeente vrijwel geen sprake van bodemdaling. Volgens de berekeningen is er mogelijk kans op matige bodemdaling op het bedrijventerrein in het zuidwesten en kan er beperkte bodemdaling optreden rond de Oerdijk in Schalkhaar en in het landschappelijke gebied in Diepenveen.

Grondwater

De waarden voor grondwaterverontreiniging komen bij alle meetpunten boven de signaleringwaarde van 0,1 microgram/liter. In een gemiddelde zomer zakt het grondwaterpeil in de hele gemeente tot ongeveer 0,8 tot meer dan 2,5 meter onder het maaiveld er significant veel gebieden waar de grondwaterstand tot meer dan 2,5 meter onder het maaiveld zakt.

Powered by [Esri](#)

omzetten en systeemeigen stoffen binnen veilige concentraties houdt. Dit proces speelt een belangrijke rol bij het schoonhouden van grond- en oppervlaktewater, wat essentieel is voor drinkwaterwinning, natuurbehoud en andere milieudoelen (RIVM, 2015).

Een bodem met een goed zelfreinigend vermogen kan zowel natuurlijke stoffen als vervuilende stoffen effectief verwerken. Dit gebeurt door middel van verschillende mechanismen, zoals biologische afbraak, chemische omzetting, transport door de bodemlagen, of het vastleggen van stoffen via adsorptie. Hierdoor worden hoge concentraties schadelijke stoffen gereduceerd tot niveaus die geen risico vormen voor het ecosysteem. Dit vermogen is vooral van groot belang in intensief gebruikte bodems, zoals in landbouwgebieden en stedelijke omgevingen. Hier worden bodems vaker belast met meststoffen, pesticiden, afvalstoffen of andere verontreinigingen (RIVM, 2015).

In de gemeente Deventer is het zelfreinigende vermogen van de bodem op de meeste plekken gelijk aan het gemiddelde in Nederland. Echter zijn er nog wel veel gebieden waar het zelfreinigende vermogen lager is dan gemiddeld, en dit kan met name problemen veroorzaken in de landbouwgebieden. Het is van groot belang dat er wordt gemonitord op verontreinigingen van de ondergrond en waar nodig wordt ingegrepen, zodat de kwaliteit van de ondergrond kan worden gewaarborgd. In Deventer zijn de meeste bodemverontreinigingen in beeld en/of gesaneerd, dan wel beschikt met nazorgmaatregelen, waaronder periodieke monitoring.

Bodemverontreiniging

De kaart hiernaast laat de bodemverontreinigingen in Deventer zien. Dit laat zien dat er op een groot deel van het areaal een mogelijke of lichte verontreining aanwezig zou kunnen zijn. Er is ook met name nog onduidelijkheid over het gebied ten noorden van schalkhaar.

Powered by [Esri](#)

Grondwaterkwaliteit

De grondwaterkwaliteit in Deventer is net als in veel andere gebieden in Nederland een aandachtspunt. Tussen 2015 en 2019 hebben alle provincies in Nederland, onder coördinatie van het Platform Meetnetbeheerders Grondwaterkwaliteit, een uniforme dataset van de grondwaterkwaliteit samengesteld. De metingen omvatten diverse stoffen, waaronder anorganische stoffen, bestrijdingsmiddelen, farmaceutica en andere antropogene stoffen. In Deventer blijkt dat alle meetwaarden voor antropogene stoffen de signaleringswaarde van 0,1 microgram per liter overschrijden of evenaren (zie kaart hiernaast). Dit betekent dat het grondwater in Deventer sterk verontreinigd is, wat aanleiding geeft tot zorgen over drinkwaterkwaliteit en de noodzaak van verdere monitoring en mogelijke maatregelen (monitoring KRW).

Powered by [Esri](#)

Powered by [Esri](#)

Grondwaterstand

Naast de kwaliteit van het grondwater is een juiste grondwaterstand ook erg belangrijk voor veel functies in de fysieke leefomgeving. Wanneer de grondwaterstand te laag is, kan dit een bedreiging vormen voor bijvoorbeeld natuurterreinen, landbouwgewassen en funderingen van gebouwen. Daarnaast kan het leiden tot een droogval van beken en andere waterlichamen, wat een grote impact heeft op de flora en fauna in het water. Vaak treden lage grondwaterstanden op aan het eind van de zomerperiode, en dit kan zorgen voor problemen (Gemeente Deventer, 2024).

In de kaart hiernaast is de grondwaterstand in de gemeente Deventer weergegeven tijdens een gemiddelde zomer. Zoals de afbeelding laat zien zakt de grondwaterstand in Deventer in bijna de hele gemeente tot ongeveer 0,8 tot meer dan 2,5 meter onder het maaiveld en zijn er significant veel gebieden waar de grondwaterstand tot meer dan 2,5 meter onder het maaiveld zakt. Met name rond de IJssel en in stedelijke gebieden is dit het geval, maar ook in grote delen van het landschappelijk gebied zakt het grondwater aanzienlijk.

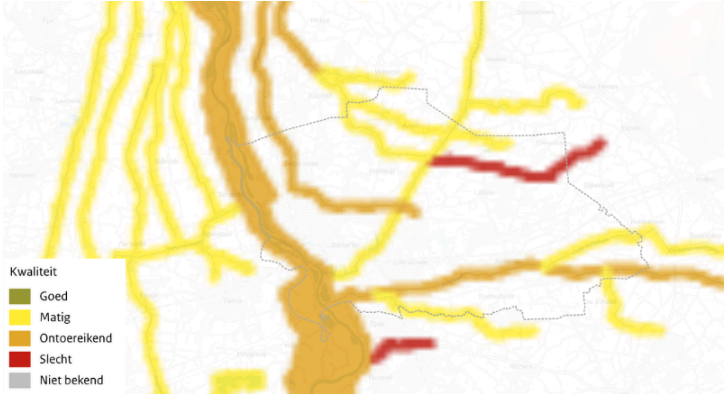
Links Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand huidig

Recht Gemiddeld Laagste Grondwaterstand huidig

Oppervlaktewater

De biologische kwaliteit van het oppervlaktewater is in Deventer, in lijn met de rest van Nederland, matig. Deventer heeft een sterke zoetwateraanvoer en beschikbaarheid.

Oppervlaktewaterkwaliteit

Hoewel veel van de meetwaarden geen of een geringe toxiciteit aangeven, zijn er ook een aantal meetpunten waar een matige tot hoge toxiciteit werd gemeten. Dit zijn aandachtspunten voor de gemeente, aangezien de impact op het waterleven erg groot kan zijn.

Het grootste deel van het grondgebied is niet of beperkt droogtegevoelig. De kern van Deventer ligt op een rivierduin en heeft daardoor grotere mogelijkheid om water op te slaan. In de buitengebieden zijn er wel veel locaties waar snel wateroverlast kan optreden, alsook in de wijken ver van de rivierduin en in de dorpen. De droogtegevoeligheid is rondom de binnenstad en sommige kernen ook hoog.

risico wateroverlast (bij extreme neerval)

Deze kaart laat zien wat de plaatsgebonden overstromingskans op wateroverlast van 50cm of meer boven het maaiveld. Buiten de uiterwaarden, waar dit frequent gebeurt, heeft de gemeente Deventer in het algemeen een kleine kans (1/300). De gebieden ten westen en zuiden van de IJssel hebben in vergelijking een veel hogere overstromingskans.

Risico opwarming oppervlaktewater

Deze kaart laat het risico op opwarming van oppervlaktewater zien aan de hand van de langste reeks dagen dat het oppervlaktewater warmer is dan 20 graden Celsius. De watertemperatuur beïnvloedt de waterkwaliteit: warm water bevordert de groei van blauwalgen en ziekteverwekkers, wat gezondheidsrisico's oplevert. Ook veroorzaakt warmte algenlagen en zuurstofgebrek, wat schadelijk is voor vissen en ander waterleven. In stedelijke gebieden, met ondiep en slecht doorstromend water, vergroot klimaatverandering de opwarmingskans en waterkwaliteitsproblemen, vooral bij riooloverstorten tijdens hoosbuien.

In Deventer is er op dit moment nog niet sprake van een alarmerende situatie, en is de langste reeks van dagen waarbij het oppervlaktewater warmer is dan 20 graden Celsius in een groot deel van de waterlichamen maximaal 20 graden. Echter is er ook een groot deel aan waterlichamen, voornamelijk in de stedelijke gebieden en daarnaast het Overijsselsch kanaal, de Wetering en de Schipbeek, waar de temperatuur van het oppervlaktewater tussen de 20 en 30 dagen hoger kan zijn dan 20 graden Celsius.

Zoetwateraanvoer- en beschikbaarheid

Deventer ligt aan de IJssel en heeft hiermee een sterke zoetwater aanvoer en beschikbaarheid. Enkele beken monden via het grondgebied van de gemeente uit in Deventer, en ook het Overijssels kanaal eindigt via Deventer in de rivier.

Wateroverlast & droogte

Atlas Leefomgeving - Verken en ontdek je leefomgeving

Kaarten

Maximale waterdiepte bij overstroming van de IJssel

Tot slot laat deze kaart zien wat de maximale waterdiepte is bij een overstroming van de IJssel. Dit laat zien dat er een relatief hoog risico is op hoge waterdiepten in sommige wijken, zoals de rivierenwijk en kloosterlanden (> 2 meter waterdiepte).

Voor legenda klik op het stapel met oog symbool rechts op de kaart.

Powered by [Esri](#)

Waterbergend vermogen ondergrond

Water kan op verschillende plekken worden opgeslagen, waaronder in de bodem. De kaart "maximale berging in grondwater" laat zien hoeveel water (in millimeters) er nog in de bodem opgeslagen kan worden in een situatie waarin de grond al behoorlijk nat is. Om te bepalen hoeveel water de bodem nog kan opnemen in de onverzadigde laag (de laag boven het grondwater), wordt gekeken naar het verschil

Dankzij de ligging tussen de IJssel en de Sallandse heuvelrug kent de gemeente Deventer een groot aantal habitatten. Deze habitatten zijn de basis voor een hoge biodiversiteit waar ook een aantal zeldzame en/of beschermde soorten leven (Wind, 2017). Ongeveer 500 van de 36.000 diersoorten in Nederland vallen onder de bescherming van de omgevingswet. Overijssel kent daarnaast een aandachtsoortenlijst waar een aantal planten en dieren door de provincie op zijn gezet om deze te beschermen en sterker te maken.

Meest van belang voor deventer: De soorten zijn de Ooievaar (*Ciconia ciconia*), de Gierzwaluw (*Apus apus*), de Roek (*Corvus frugilegus*), de Kerkuil (*Tyto alba*), de Steenuil (*Athene noctua*), de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), de Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), de Das (*Meles meles*), de Kamsalamander (*Triturus cristatus*), het Klein glaskruid (*Parietaria judaica*), de Rietorchis (*Dactylorhiza praetermissa*), de Weidegeelster (*Gagea pratensis*), de Muurbloem (*Erysimum cheiri*), de Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) en de Gele helmblom (*Pseudofumaria lutea*).

Overige niet-beschermde soorten

Deventer heeft een rijke biodiversiteit met ongeveer 400 paddenstoelen, 700 planten, 2000 insecten/ongewervelden, 43 vissen, 11 amfibieën/reptielen, 280 vogels en 40 zoogdieren (Geldof & Lam, 2013). Soorten zoals de gierzwaluw en de das zijn kenmerkend voor de bebouwde kom en omliggend buitengebied van Deventer en daarom heeft de gemeente o.a. deze soorten uitgeroepen tot natuurambassadeurs. De das en rietorchis zijn ambassadeurs in het buitengebied en de gierzwaluw, huismus en muurplanten ((Muurleeuwebek en muurvaren) in de bebouwde omgeving. Bij het (her)inrichten van een gebied ligt de focus op deze natuurambassadeurs (Geldof & Lam, 2013).

Powered by [Esri](#)

tussen de grondwaterstand en het maaiveld, dat gemeten wordt met het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Zo kun je inschatten hoeveel ruimte er nog beschikbaar is in de bodem om water op te slaan (Deltares, 2017).

Deze kaart laat het waterbergend vermogen van de ondergrond in de gemeente Deventer zien. Uit de kaart blijkt dat het waterbergend vermogen laag is in grote gedeelten van de gemeente (met uitzondering van het gebied rond de IJssel). Er is zichtbaar dat het waterbergende vermogen in het de stedelijke kern hoger is dan in het buitengebied. Dit sluit aan bij de hydrogeologische realiteit dat Deventer als vestingstad is gebouwd op een relatief droger stuk land (rivierduin) naast de IJssel. Dit betekent dat het stedelijk gebied van Deventer relatief bestendig is tegen intensieve regenval. Door uitbreiding van de stad geldt dit echter niet voor alle wijken; met name de wijk Colmschate - Vijfhoek heeft een lager waterbergingsvermogen dan de oudere binnenstad en voorstad wijken. Dit betekent dat in deze gebieden de water afvoer door infiltratie in de bodem minder potentie heeft. In het buitengebied is een relatief laag waterbergend vermogen, wat betekent dat akkers en graslanden snel verzadigd raken bij intensieve regenval in combinatie met een hoge grondwaterstand.

Gezonde natuur

Voor het thema Gezonde Natuur zijn twee aspecten opgenomen met daarbij behorende indicatoren. Het aspect biodiversiteit gaat in op beschermde en niet-beschermde soorten in Deventer, diversiteit aan insecten en lichtvervuiling. Vervolgens worden aspect natuurgebieden focust op de connecties tussen leefgebieden in Nederland, Natura 2000 gebieden, de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater en stikstofdepositie in natuurgebieden.

Biodiversiteit

Dit aspect gaat in op de biodiversiteit, beschermde soorten, bijen en lichtvervuiling in Deventer.

De gemeente Deventer kent dankzij haar ligging een hoge biodiversiteit, met diverse zeldzame en beschermde soorten zoals de Ooievaar, Gierzwaluw, en vleermuizen. De uitbreiding van stedelijk gebied en huidige lichtvervuiling vormen een bedreiging voor de biodiversiteit van Deventer en omgeving. Ook is er landelijk een significante achteruitgang in bijen- en insectenpopulaties, wat negatieve gevolgen heeft voor de bestuiving van planten en daarmee voor het ecosysteem.

Beschermde soorten

Op de kaart is de soortendiversiteit in een groot deel van Nederland weergegeven. Op de kaart van gemeente Deventer is te zien dat de soorten diversiteit het hoogst is rond de IJssel.

Let wel, er is hier hoogstwaarschijnlijk sprake van een waarnemerseffect: op locaties waar meer mensen komen worden ook meer waarnemingen gedaan, waardoor de hoeveelheid waarnemingen niet representatief is voor de daadwerkelijke dichtheid van soorten. Het is dan ook niet mogelijk om op voorhand uitspraken te doen over het verwachte aantal en soortensamenstelling van soorten in de omgeving en de verschillen hierin tussen verschillende gedeelten van het plangebied te kwantificeren.

Atlas Leefomgeving - Verken en ontdek je leefomgeving

Kaarten

Bijen/insecten diversiteit

Bijen en andere insecten spelen een cruciale rol in het ecosystemen en dragen bij aan de biodiversiteit (en voedselvoorziening) door bestuiving van planten. Door de uitbreiding van stedelijk gebied staan natuurlijke habitats onder druk en is er grote achteruitgang in het aantal insecten. In de afgelopen 27 jaar is wel 40-60% van de vliegende insecten in Nederland verdwenen. De achteruitgang van insecten heeft meerdere oorzaken, zoals grondbewerking, pesticiden, het verdwijnen van habitats, en de neerslag van stikstof (Staatsbosbeheer, 2024).

In Deventer is er speciale aandacht voor bijen en hun leefomgeving. De aanleg van een bijenlint door de stad is een van de initiatieven die zijn genomen om de leefomgeving van bijen te verbeteren. Dit bijenlint creëert aaneengesloten stukken groen met planten die rijk zijn aan nectar en stuifmeel, waardoor bijenpopulaties worden ondersteund en de biodiversiteit in de stad wordt bevorderd. Daarnaast speelt de Imkervereniging een belangrijke rol in de interactie met kinderen en het promoten van bijen, wat bijdraagt aan een beter begrip en waardering van deze insecten.

Verder wordt bij de aanleg en/of renovatie van openbaar groen in Deventer waar mogelijk gebruik gemaakt van

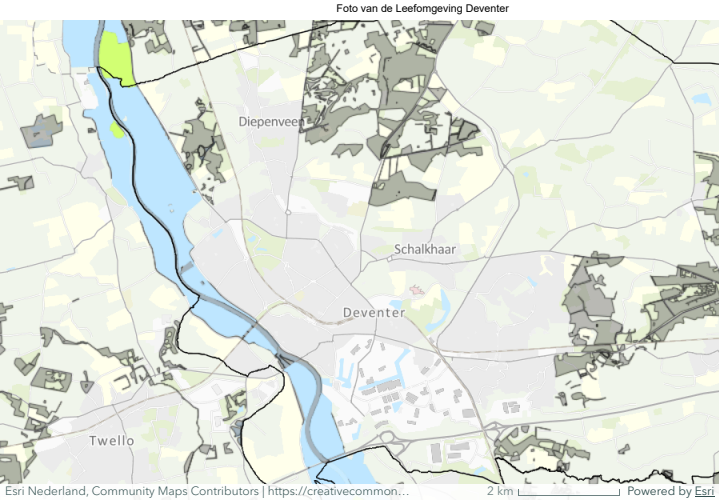
streekeigen soorten. Er is een voorkeur voor planten, struik- of boomsoorten die vogels, vlinders, en wilde bijen stimuleren (Geldof & Lam, 2013).

Powered by

Lichtvervuiling

Lichtbronnen creëren 's nachts een gevoel van veiligheid, maar hebben ook een keerzijde. Nachtelijke lichtbronnen kunnen leiden tot hinder en verstoring van de slaap van mensen (RIVM, Thema Licht, 2013). Daarnaast leidt verlichting in bosranden op lange termijn tot de afname van het aantal nachtvlinders en verstoring van het gedrag van grotere dieren. De kleur van de lichtbron heeft grote invloed op de mate van verstoring (Nioo-Knaw).

In deze kaart is te zien dat er aanzienlijk wat lichtvervuiling in Deventer is, zeker in combinatie met de aanliggende dorpen zoals Diepenveen en Schalkhaar. Wanneer deze lichtvervuiling wordt vergeleken met de kaart van lichtvervuiling in Nederland is de vervuiling zeker in het Westen van het land veel groter.

Natuurgebieden

Dit aspect gaat in op de natura 2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland. Daarnaast kom ook de waterkwaliteit van oppervlakte- en grondwater aan bod en tot slot de stikstofdepositie.

De Rijntakken en het Wechelerveld zijn belangrijke Natura 2000- en Natuur Netwerk Nederland (NNN) gebieden in en rond Deventer. De grootste uitdagingen voor de Rijntakken zijn het verbeteren van de waterkwaliteit, habitattherstel en waterstandsbeheer. Hoewel de stikstofdepositie in het grootste deel van Deventer relatief laag is, zijn de waarden in het stadscentrum en nabij de A1 aanzienlijk hoger, wat een aandachtspunt vormt voor het Natura 2000-gebied de Rijntakken.

Natura 2000-gebieden en NNN

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In deze Natura2000-gebieden worden bepaalde flora en fauna en hun habitats beschermd om de biodiversiteit te behouden. NNN (natuurnetwerk Nederland) is een netwerk van natuurgebieden in Nederland met als doel om de versnippering van leefgebieden van flora en fauna te beperken en dus de biodiversiteit te borgen.

Op onderstaande kaart is in groen Natura 2000 gebied aangeduid, om en nabij Deventer gaat dit dus om de Rijntakken. Gebaseerd op onderzoek van de Ecologische Autoriteit (Autoriteit, 2024) zijn de grootste opgaven voor de Rijntakken:

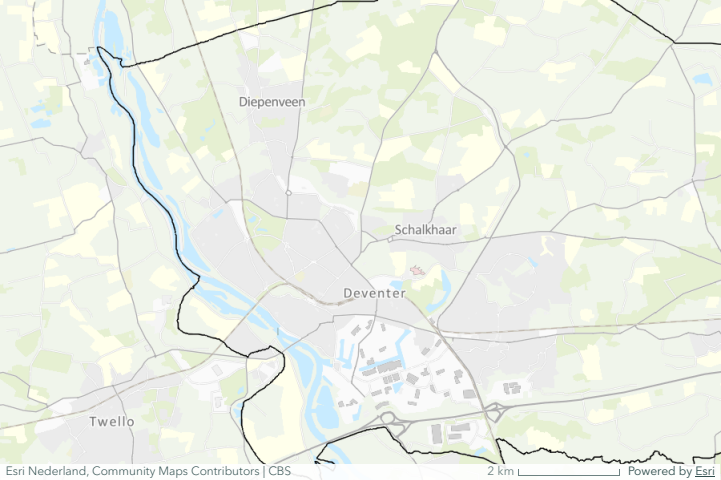
- waterkwaliteit verbeteren
- habitattherstel

- beheer van waterstanden

In en rond de gemeente Deventer zijn er diverse Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden die een cruciale rol spelen in de ecologische verbindingzones van Nederland. Deze gebieden zijn te zien in grijs in de kaart hiernaast. Deze gebieden zijn te zien in lichtblauw in de kaart hiernaast. De belangrijkste gebieden zijn de IJsseluiterwaarden, Wechelerveld (ten Noord-Oosten) en Slenk in Oostermaat.

Deze gebieden zijn essentieel voor de bescherming van de biodiversiteit en waterbeheer. De beheertypen binnen de NNN gebieden rond Deventer omvatten voornamelijk:

1. **natuurlijke graslanden:** dit type beheer richt zich op het behoud van soortenrijke graslanden die belangrijk zijn voor talrijke planten- en diersoorten;
2. **moerasgebieden:** deze gebieden worden beheerd om de waterkwaliteit te verbeteren en leefgebieden te bieden voor moerasvogels en amfibieën;
3. **bossen:** beheer van deze gebieden richt zich op het behoud en de versterking van inheemse boomsoorten en het creëren van een diverse bosstructuur;
4. **open wateren en waterkanten:** gericht op het behoud van waterkwaliteit en ecologische verbindingroutes voor watergebonden fauna.

Kader Richtlijn Water (KRW) gebieden

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn en heeft als doel de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in een goede toestand te brengen en te houden. In 2027 wordt de status van de KRW-lichamen getoetst door Europa, waarna na 3 planperiodes mogelijk procedures volgen als er niet aan de doelen is voldaan. De KRW stelt uniforme eisen aan de Europese landen om te voorkomen dat een benedenstrooms land problemen ondervindt door vervuiling van een bovenstrooms land. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in chemische doelstellingen en ecologische doelstellingen.

Powered by

Stikstofdepositie

De grootschalige stikstofdepositiekaart van het RIVM is beschikbaar voor de gemeente Deventer. De depositie van stikstofverbindingen in Nederland wordt gemeten met een ruimtelijke resolutie van 1x1 km. De depositiewaarden, vooral die voor natuurgebieden zoals de Natura2000-gebieden, worden toegepast in de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De PAS is opgezet om onder andere te voldoen aan de Vogel- en Habitatrichtlijn. De neerslag van stikstof is in veel gebieden een belangrijk aspect, aangezien te hoge niveaus van stikstofdepositie kunnen leiden tot een afname van de biodiversiteit in natuurgebieden. Hiernaast is de concentratie van stikstofdioxide in Nederland in 2022 te zien.

De stikstofdepositiewaarde in het grootste gedeelte van de gemeente Deventer zijn redelijk laag. Echter zijn de depositiewaarden in en rond het stadscentrum van Deventer aanzienlijk hoger. In de figuur zijn de (snel)wegen goed te onderscheiden, zo is er rond de A1 die onder Deventer langsloopt een hogere concentratie dan de omgeving. Omdat de IJssel, die door de stad loopt, als Natura2000-gebied is gerekend (Rijntakken), is dit een aandachtspunt voor de gemeente.

Waardevolle Ruimte

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'waardevolle ruimte' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

Aspect	Indicator
Waardevolle landschappen	- landschappelijke structuren en elementen en landschappelijk gebruik (historische geografie)
Openbare ruimte	- omvang en kwaliteit groen - beweegvriendelijkheid - zitgelegenheid - tevredenheid leefbaarheid
Cultuurhistorie, erfgoed en archeologie	- aantal monumenten - landgoederen en groenstructuren - stads- en dorpsgezichten - archeologische waarden

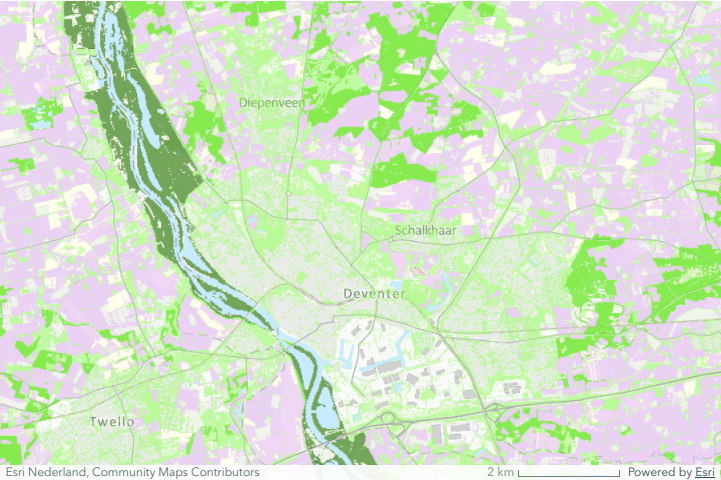
Powered by [Esri](#)

Waardevolle landschappen

De staat van waardevolle landschappen in de gemeente Deventer is overwegend goed. De diverse geomorfologische landschappen, waaronder dekzand- en beekdallandschappen, en de goed bewaarde esdekken dragen bij aan de geologische, ecologische en historische waarde van de gemeente. Deze landschappen bevorderen biodiversiteit en behouden traditionele landschapselementen. Echter zijn er wel knelpunten, doordat de bescherming van de esdekken

Aangezien er door de gehele gemeente verspreid esdekken liggen, kan dit knelpunten veroorzaken bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Openbare ruimte

De staat van de openbare ruimte in Deventer is overwegend goed. De gemeente heeft veel groen, een bovengemiddelde beweegvriendelijkheid en voldoende zitgelegenheden, vooral in stedelijke gebieden. Ondanks iets lagere tevredenheid over groenvoorzieningen en woonomgeving, waarden inwoners de wandel- en fietsmogelijkheden hoog.

Omvang en kwaliteit groen

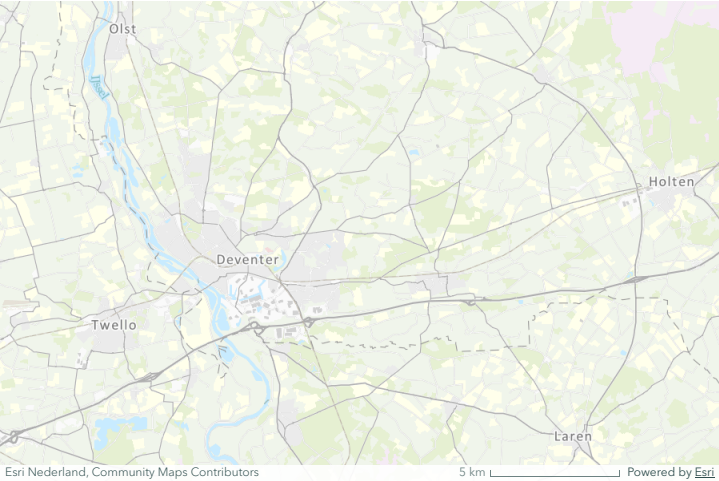
Deze kaart toont de groenkaart van de gemeente Deventer. Hierin zijn duidelijk de Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden te zien in en rond Deventer. Hoewel de gemeente veel groen heeft, is een groot deel hiervan agrarisch gebied. Echter is er ook een redelijke hoeveelheid groen in de stedelijke gebieden.

mogelijk uitdagingen kunnen veroorzaken voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Geomorfologie

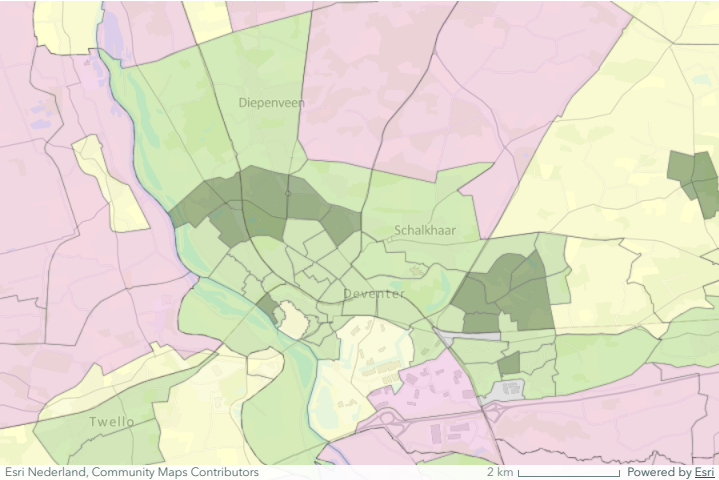
De kaart rechts toont de geomorfologische landschapskaart van de gemeente Deventer. Geomorfologische landschapskaarten zijn kaarten die de vorm en structuur van het aardoppervlak weergeven, met de nadruk op de verschillende landvormen en de processen die deze vormen hebben veroorzaakt. Deze kaarten zijn belangrijk voor het begrijpen van de geologische geschiedenis van een gebied en hebben diverse toepassingen in wetenschap, planning en beheer. Geomorfologische landschapskaarten zijn dus cruciale instrumenten voor het analyseren en begrijpen van de fysische kenmerken en processen van het aardoppervlak, met brede toepassingen in wetenschap, planning en beheer.

In de gemeente Deventer bestaat het overgrote deel van het landschap uit een dekzandlandschap en een beekdallandschap. Rond de IJssel zijn ook andere typen landschappen te vinden, zoals het dalrandlandschap en het rivierdallandschap, en rivieroverstromingsvlakten, riviermeandergordels en uiterwaarden.

Esdekken

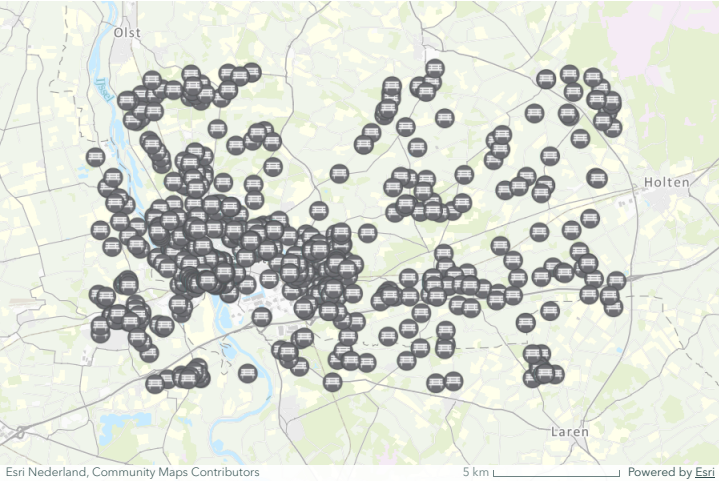
Deze kaart toont de esdek lagen in de gemeente Deventer. Esdekken zijn landbouwgebieden die zich meestal op hoger gelegen delen van het landschap bevinden, vaak rondom dorpen in Nederland. Deze akkers zijn traditioneel gebruikt voor landbouw en worden gekenmerkt door een vruchtbare bodem, die is ontstaan door eeuwenlange ophoping van plaggenmest. Esdekken zijn vaak omgeven door houtwallen of heggen en vormen een belangrijk onderdeel van het traditionele Nederlandse cultuurlandschap. Ze worden nog steeds gebruikt voor akkerbouw en veeteelt en dragen bij aan de biodiversiteit en het behoud van historische landschapselementen. Het is daarom ook niet gewenst, en vaak niet toegestaan, om op deze esdekken te bouwen.

Beweegvriendelijkheid

Beweegvriendelijkheid is ook een belangrijke indicator voor de fysieke kwaliteit van de openbare omgeving. De kaart rechts toont de beweegvriendelijkheid in de verschillende buurten van Deventer. Deze kaart is opgesteld door het Mulier instituut (2022), en is gebaseerd op de hoeveelheid sportaccommodaties, sport- en speelplekken, voorzieningen en recreatief groen en blauw er is in de buurt. Ook het aantal en de lengte van de fiets- en wandelpaden in de buurt tellen mee. Hoe hoger het aantal voorzieningen, de hoeveelheid groen en blauw, en de lengte van de fiets- en wandelpaden, hoe hoger de score (van 0 tot 100).

Wat opvalt is dat de beweegvriendelijkheid in de stedelijke gebieden over het algemeen boven het landelijk gemiddelde ligt. De lage beweegvriendelijkheid in de buitengebieden komt voornamelijk door de lage hoeveelheid sportaccommodaties, de hoeveelheid sport- en speelplekken en de nabijheid van voorzieningen. In de wijk Rivierenwijk en Bergweide is de beweegvriendelijkheid erg laag door het gebrek aan groen en de nabijheid van voorzieningen. Doordat er in deze wijk ook een industriegebied aanwezig is, zijn er over het algemeen echter ook minder inwoners waardoor het ook logisch is dat er minder voorzieningen zijn. Over het algemeen scoort de gemeente Deventer met een score van 70/100 bovengemiddeld in Nederland.

Zitgelegenheden

Zitgelegenheden zijn belangrijke indicatoren van de kwaliteit van de openbare ruimte omdat ze de toegankelijkheid en inclusiviteit bevorderen, wat essentieel is voor ouderen, mensen met een handicap en gezinnen. Ze stimuleren sociale interactie en gemeenschapsvorming, bieden rust en ontspanning, en verhogen de veiligheid door betere observatie. Goed geplaatste zitplaatsen verbeteren de esthetiek en aantrekkelijkheid van de ruimte, stimuleren gebruik en activiteit, en dragen bij aan gezondheid en welzijn. Strategische plaatsing ondersteunt multifunctioneel gebruik, zoals bij speeltuinen en markten. Kortom, zitgelegenheden verbeteren de bruikbaarheid, toegankelijkheid en sociale functie van openbare ruimtes, wat leidt tot een positieve gebruikerservaring en gemeenschapsbetrokkenheid.

Met name in de stedelijke gebieden zijn er in de gemeente Deventer veel zitgelegenheden. Daarnaast zijn er ook een aantal zitgelegenheden in de natuurgebieden in de gemeente, wat goed is voor de toegankelijkheid en de inclusiviteit van deze gebieden.

Tevredenheid leefbaarheid

In Deventer is de tevredenheid met de hoeveelheid groen en beweegvriendelijkheid in de gemeente over het algemeen iets lager dan in de regio IJsselland en Nederland, maar het overgrote deel van de bevolking is tevreden (zie Tabel hieronder). In een onderzoek van het GGD gaf 74 % van de ondervraagden aan dat er genoeg groen is, vergeleken met 78 % in de regio en 82 % landelijk (Gezondheidsmonitor GGD, 2024). Wat betreft de gezondheid van de woonomgeving, scoort Deventer 77 %, aanzienlijk lager dan de regio (87 %) en Nederland (94-96 %). De beweegvriendelijkheid wordt wel goed beoordeeld, met 95-97% tevredenheid over wandel- en fietsmogelijkheden, iets lager dan de regio (96-98 %) en Nederland (97-99 %). Hoewel beweegvriendelijkheid goed is,

	Gemeente Deventer (%)	Regio IJsselland (%)
ik vind dat er genoeg groen is in mijn buurt	74	78
ik vind mijn woonomgeving gezond	77	87
in mijn buurt zijn voldoende mogelijkheden om te wandelen (18 - 65 jarigen)	95	96
in mijn buurt zijn voldoende mogelijkheden om te wandelen (65+ jarigen)	97	98
in mijn buurt zijn voldoende mogelijkheden om te fietsen (18 - 65 jarigen)	95	97
in mijn buurt zijn voldoende mogelijkheden om te fietsen (65+ jarigen)	97	98

Tevredenheid met de hoeveelheid groen en beweegvriendelijkheid in de gemeente Deventer in vergelijking met Regio IJsselland en Nederland (Gezondheidsmonitor GGD, 2024)

Nederland (%)
82
94/96*
97
98
98

kunnen groenvoorzieningen en gezondheid van de woonomgeving verbeterd worden.

* Er is geen data bekend voor 'ik vind mijn woonomgeving gezond' voor alle 18+ jarigen samen voor Nederland. De scores zijn namelijk opgedeeld in 18 - 65 jarigen (waarvan het tevredenheidspercentage 94 % is) en 65+ jarigen (waarvan het tevredenheidspercentage 96 % is).

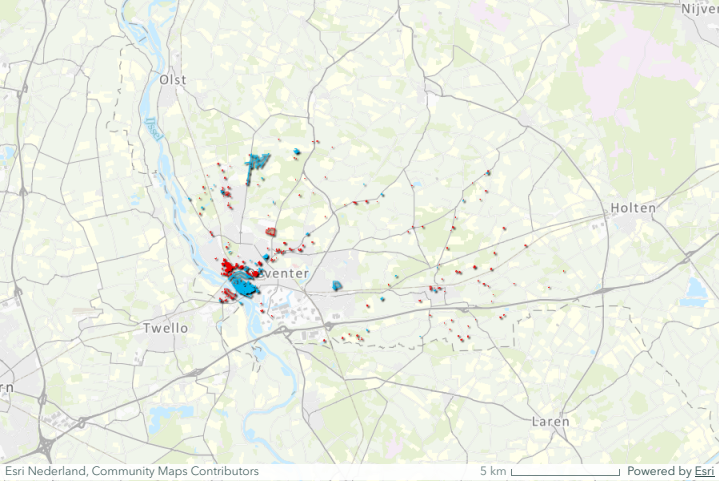
Nederland (%)
99

Tevredenheid met de hoeveelheid groen en beweegvriendelijkheid in de gemeente Deventer in vergelijking met Regio IJsselland en Nederland (Gezondheidsmonitor GGD, 2024)

Cultuurhistorie, erfgoed en archeologie

De staat van cultuurhistorie, erfgoed en archeologie in de gemeente Deventer is goed. De rijke verzameling goed bewaarde rijksmonumenten, het diverse netwerk van landgoederen en groenstructuren, en de goed onderhouden beschermde stads- en dorpsgezichten dragen bij aan de sterke historische, culturele en esthetische waarde van de gemeente. Deze elementen bevorderen toerisme, educatie en gemeenschapsidentiteit.

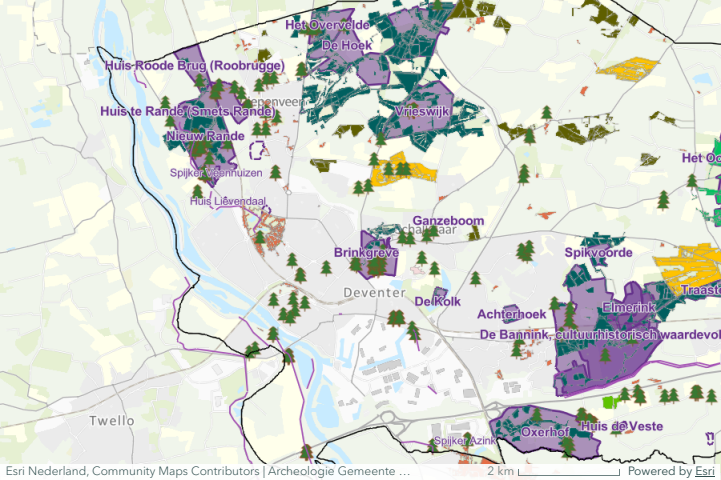
Rijksmonumenten

Rijksmonumenten zijn een belangrijk onderdeel van cultuurhistorie en erfgoed, omdat ze de historische en culturele waarden vertegenwoordigen, inzicht geven in de geschiedenis en ontwikkeling van een gebied, en bijdragen aan de identiteit en het karakter van de omgeving. Deze monumenten bevorderen het behoud en de waardering van erfgoed, en stimuleren toerisme en educatie. Door de aanwezigheid van rijksmonumenten wordt de historische gelaagdheid zichtbaar, wat bijdraagt aan een diepere waardering van de leefomgeving. Ze fungeren als tastbare

herinneringen aan het verleden en versterken de culturele en historische context van een gebied.

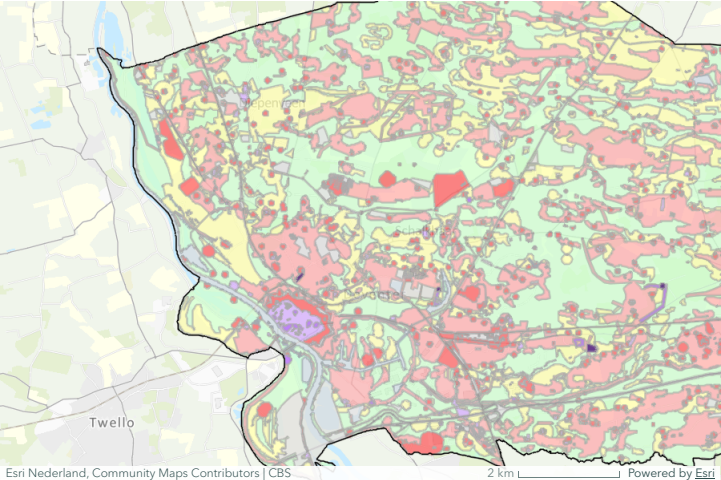

Deventer, als een van de oudste steden van Nederland, heeft een rijke verzameling rijksmonumenten die een diep inzicht geven in de historische ontwikkeling van de stad. De binnenstad bevat talrijke middeleeuwse panden, kerken zoals de Lebuïnuskerk, en historische stadsdelen zoals het Bergkwartier. Deze gebouwen vormen een tastbare link naar het verleden en dragen bij aan de culturele identiteit van de gemeente. Over het geheel genomen kunnen de rijksmonumenten in Deventer worden gezien als een goed bewaard en gewaardeerd onderdeel van de stad, met een harmonieuze balans tussen behoud en modern gebruik. Hun aanwezigheid verrijkt niet alleen de fysieke leefomgeving, maar ook de sociale en economische dynamiek van de gemeente.

Landgoederen en groenstructuren

De beschermde stads- en dorpsgezichten van Deventer omvatten de historische binnenstad en kleinere kernen zoals Diepenveen (zie kaart). Deze gebieden, bekend om hun authentieke bouwstijlen en straatpatronen, verkeren over het algemeen in goede staat dankzij restauratieprojecten en wettelijke bescherming. Ze dragen bij aan culturele identiteit, toerisme en leefbaarheid.

Archeologische waarden

In de kaart hiernaast staan de archeologische waarden in de gemeente deventer. Hier is duidelijk dat de binnenstad een hoge archeologische waarde heeft (6 of hoger), en dat er verspreid over het buitengebied ook nog een aantal locaties zijn met hoge archeologische waarde. Er zijn ook veel landschappelijke elementen met een beleidswaarde van 4 of hoger, met name in de kernen dichtbij Deventer.

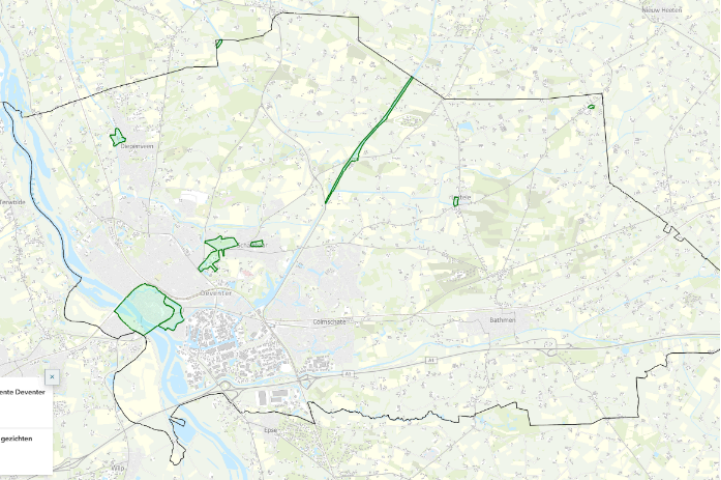
Welzijn

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'welzijn' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

- Sociale samenhang
- Inclusiviteit op basis van sociaaleconomische status
- Perceptie van levenskwaliteit
- Sociale veiligheid op basis van aantal geregistreerde misdrijven per jaar en onveiligheidsgevoelens in de buurt.

Naast rijksmonumenten, zijn landgoederen en groenstructuren ook belangrijke indicatoren voor cultuurhistorie, erfgoed en archeologie in de leefomgeving. Ze vertegenwoordigen historische landgoederen, tuinen en parken die vaak eeuwenoude architectuur en landschapsontwerpen bevatten. Deze elementen bieden inzicht in historische landgebruikspatronen en sociale structuren. Ze dragen bij aan de esthetische en ecologische waarde van een gebied, bevorderen biodiversiteit en bieden recreatieve en educatieve mogelijkheden. Bovendien verbinden ze het verleden met het heden, waardoor bewoners en bezoekers de geschiedenis en het culturele erfgoed beter kunnen waarderen. Hun aanwezigheid versterkt de identiteit en karakter van de leefomgeving en bevordert behoud en bewustwording van erfgoed.

Deze kaart toont de landgoederen en groenstructuren in de gemeente Deventer. De gemeente heeft een goed ontwikkeld en divers netwerk van landgoederen en groenstructuren, met een sterke historische, ecologische en recreatieve waarde. Het behoud en de versterking van deze gebieden zijn cruciaal voor de leefkwaliteit en klimaatadaptieve functie in de gemeente.

Stads- en dorpsgezichten

Beschermde stads- en dorpsgezichten zijn belangrijke indicatoren voor cultuurhistorie, erfgoed en archeologie in de leefomgeving. Ze behouden historische stadskernen en dorpscentra, die de ruimtelijke en architectonische ontwikkeling door de tijd heen weerspiegelen. Deze beschermde gebieden waarborgen het behoud van historische gebouwen, stratenpatronen en landschapselementen, en voorkomen ongewenste veranderingen. Ze dragen bij aan de identiteit, esthetiek en karakter van een plaats, bevorderen toerisme en educatie, en versterken de gemeenschapstrots. Door hun bescherming blijft het culturele erfgoed zichtbaar en toegankelijk, wat essentieel is voor het begrijpen en waarderen van de historische context en ontwikkeling van een gebied.

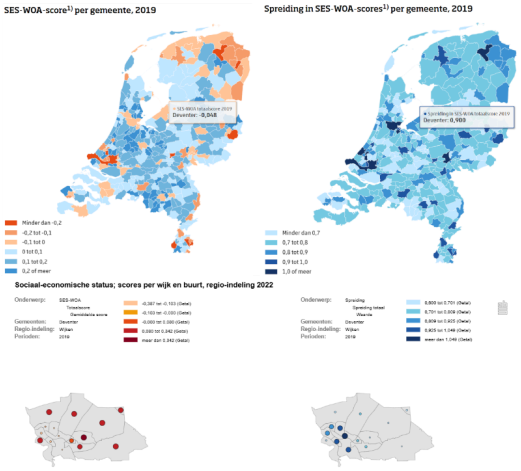
Sociale samenhang

De sociale samenhang in Deventer scoort gemiddeld een 6,2, vergelijkbaar met de vorige meting in 2019. De cohesie is relatief laag in het centrum, zoals in Rivierenwijk en Bergweide (industriegebied). De score is het hoogst in Lettele en Okkenbroek.

Sociale samenhang gaat om de sociale, maatschappelijke en politieke participatie van de Nederlandse bevolking en om het vertrouwen in anderen en in instellingen (CBS, 2024). In onderstaande kaart is de sociale samenhang uitgedrukt in een schaalscore van 0 tot 10. Deventer heeft met een gemiddelde 6,2 vrijwel dezelfde score als in de vorige meting van 2019.

Het cijfer wordt bepaald aan de hand van indicatoren: mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks, mensen in de buurt gaan prettig met elkaar om, het is een gezellige buurt waar saamhorigheid heerst en mensen voelen zich thuis in de buurt. Het meest bepalende voor de sociale cohesie is de indicator 'prettig met elkaar omgaan'. Volgens de bewoners is de sociale cohesie het best in Lettele en Okkenbroek. Relatief laag wordt de deze beoordeeld in het centrum, bijvoorbeeld bij Rivierenwijk en Bergweide (Deventer, Staat van Deventer, 2024). De lage sociale cohesie in de wijk Bergweide kan worden verklaard doordat dit een industriegebied is.

Inclusiviteit

De sociaaleconomische status (SES) van inwoners in Deventer is iets lager dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente zijn er geen grote verschillen in SES. Echter, binnen Deventer zijn er wel aanzienlijke verschillen tussen wijken; de SES is hoger in het buitengebied en lager in de stedelijke kernen. In het centrum is de spreiding het hoogst.

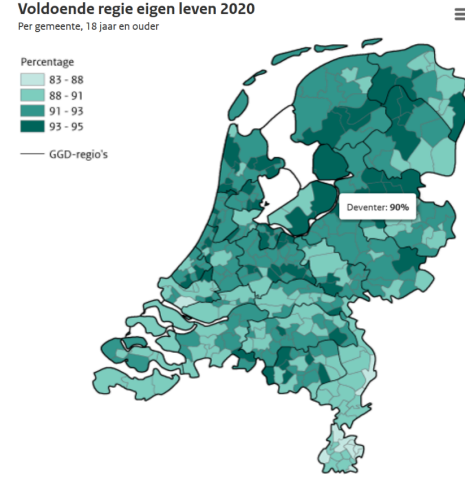
Sociaaleconomische Status (SES)

Welvaart, opleidingsniveau en arbeidsmarktaandeel zijn belangrijk factoren in bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid van mensen. Samen vormen ze de sociaaleconomische status (SES). Als een gemeente of wijk een hoge score heeft, betekent dit dat de inwoners welvarender en/of hoger opgeleid en/of langduriger aan het werk zijn dan in andere gemeenten of wijken. Naast verschillen tussen, heeft het (CBS, 2024) ook uitgerekend hoeveel spreiding er binnen gemeenten, wijken en buurten bestaat qua SES-WOA-scores. Een hogere spreiding houdt in dat inwoners sterker van elkaar verschillen qua eerdergenoemde criteria.

Inwoners van Deventer hebben een iets lagere sociaaleconomische status in vergelijking met het Nederlands gemiddelde, namelijk -0,048. Tussen inwoners van Deventer zijn geen grote verschillen in sociaaleconomische status, Deventer heeft namelijk een SES-WOA spreiding van 0,900 (CBS, 2022). In de figuren is de totale SES-WOA score per gemeente en de spreiding in SES-WOA per gemeente te zien.

In de figuren hiernaast is ook te zien dat binnen Deventer er redelijk wat verschillen tussen de wijken in de SES-WOA score rn spreiding. De SES-WOA is over het algemeen hoger in het

buitengebied en lager in de stedelijke kernen. De spreiding is hoger in het centrum.

Perceptie van levenskwaliteit

De meeste inwoners van Deventer zijn tevreden met hun leven, vergelijkbaar met het landelijk beeld. Van alle Nederlanders ervaart 90,6% matig tot veel regie over hun eigen leven, mannen iets meer dan vrouwen. Deze mate van regie neemt af met de leeftijd. De COVID-19-pandemie (periode van de dataset) kan invloed hebben gehad op dit aspect.

Sociale veiligheid

	Nederland (%)	Deventer (%)
Voelt zich weleens onveilig	34,9	35,1
Voelt zich vaak onveilig	2,1	2,5
Kans om slachtoffer te worden van: zakkenrollerij	2,9	2,9
beroving op straat	2,3	2,6
inbraak in woning	6,5	6,9
mishandeling	2,6	2,3
oplichting via internet	16,4	16,4

(CBS, 2024)

Fijn Wonen

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'fijn wonen' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

- Passend woningaanbod aan de hand van de omvang woningvoorraad en woondruk-index
- Voorzieningenaanbod aan de hand van omvang, nabijheid en teverdenheid met de voorzieningen
- Recreatieve voorzieningen

Passend woningaanbod

In 2022 registreerde de politie 4.644 misdrijven in Deventer, een stijging van 520 ten opzichte van het voorgaande jaar, waarmee de dalende trend sinds 2011 is doorbroken. Het gevoel van onveiligheid in Deventer wijkt echter niet significant af van het landelijke gemiddelde; 35,1% van de inwoners voelt zich weleens onveilig, en 2,5% voelt zich vaak onveilig.

Aantal geregistreerde misdrijven/jaar

In 2022 registreerde de politie 4.644 misdrijven in Deventer, 520 meer dan een jaar eerder. Het betreft hier een optelsom van woningcriminaliteit, voertuigcriminaliteit, bedrijfscriminaliteit, overige vermogensdelicten, zedendelicten, geweldsdelicten, aantasting openbare orde en ruimte en overige misdrijven. De dalende trend, die al sinds 2011 zichtbaar is in Deventer, is hiermee omgezet in een stijging (Deventer, Staat van Deventer, 2024).

Onveiligheidsgevoelens in de buurt

De onveiligheidsbeleving bestaat uit onveiligheidsgevoelens, vermijdingsgedrag en de onveiligheidsperceptie (Veiligheidsmonitor, 2024). In onderstaande grafiek is te zien dat het gevoel van onveiligheid in Deventer niet ver afwijkt van het gemiddelde gevoel in Nederland. Ook schatten in inwoners van Deventer de kans om slachtoffer van een aantal misdrijven niet heel anders in dan de Nederlandse bevolking gemiddeld.

De staat van het passend woningaanbod in Deventer is redelijk. Er is een balans tussen vraag en aanbod met een woondruk-index van 96. Echter, er is een tekort aan sociale huurwoningen en de gemiddelde woningprijs ligt boven de betaalbaarheidsgrens.

Omvang woningvoorraad

In 2023 woonden er 102.781 inwoners in de gemeente Deventer, verdeeld over 47.961 huishoudens. De verdeling naar type huishoudens in de gemeente Deventer komt redelijkerwijs overeen met de verdeling in Nederland, en kent een iets hoger percentage eenpersoonshuishoudens dan de provincie Overijssel en een iets lager percentage meerpersoonshuishoudens (met en zonder kinderen). Dit is ook terug te zien in de gemiddelde huishoudensgrootte van de gemeente Deventer, die overeen komt met het Nederlands gemiddelde en lager is dan het gemiddelde in Overijssel (zie tabel hieronder).

	Deventer	Overijssel
aantal inwoners	102.781	1.184.333
aantal huishoudens	47.961	523.617
eenpersoonshuishoudens	39.9 %	36.2 %
huishoudes zonder kinderen	27.8 %	29.6 %
huishoudens met kinderen	32.3 %	34.3 %
gemiddelde huishoudensgrootte	2.11 personen	2.23 personen

Inwoners en huishoudens naar grootte en type, in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Nederland
17.811.291
8.270.244
39.5 %
28.5 %
32.0 %
2.12 personen

Inwoners en huishoudens naar grootte en type, in het jaar 2023 (CBS, 2024)

In 2022 waren er in Deventer 46.469 woningen. In de tabel hieronder zijn enkele eigenschappen van de woningvoorraad beschreven. Ongeveer een derde van de woningen in de gemeente zijn meergezinswoningen, wat erop neerkomt dan twee derde eengezinswoningen zijn. Gemiddeld is er in Overijssel een groter percentage eengezinswoningen een lager percentage meergezinswoningen. Echter komt deze verdeling en de verdeling van huur-/koopwoningen redelijk overeen met de gemiddelde verdeling in Nederland.

Een groot verschil met het gemiddelde van Overijssel en Nederland is echter de voorraad corporatiewoningen in verhouding tot de doelgroep: in de gemeente Deventer is dit 0,83, terwijl het in Overijssel 0,93 is en in Nederland 0,91. Dit betekent dat er een groter tekort is aan sociale huur woningen in de gemeente Deventer dan in de rest van Overijssel en Nederland.

De WOZ-waarde in Deventer bedroeg in 2024 ongeveer 423.000 euro. Dat is lager dan het Nederlands gemiddelde, maar aanzienlijk hoger dan de gemiddelde WOZ-waarde in Overijssel. De gemiddelde vraagprijs per vierkante meter is ook aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van Overijssel, maar lager dan het Nederlands gemiddelde. In 2024 was de betaalbaarheidsgrens voor woningen vastgesteld op 390.000 euro (Rijksoverheid, 2023). Hoewel de gemiddelde WOZ-waarde in Deventer een stuk lager ligt dan het Nederlandse gemiddelde, is deze dus nog wel ver boven de betaalbaarheidsgrens.

	Deventer	Overijssel
totaal aantal woningen	46.469	518.558
eengezinswoningen	67,3 %	74.9 %
meergezinswoningen	32,7 %	25.1 %
koopwoningen	55,4 %	61.0 %
huurwoningen	44,6 %	38.9 %
huurwoningen in bezit van woningcorporatie	65,7 %	69,7 %
huurwoningen overige verhuur	34,3 %	30,3 %
voorraad corporatiewoningen in verhouding tot doelgroep	0,83	0,93
WOZ-waarde koopwoningen (2024)	€423.000	€412.00
gemiddelde vraagprijs per m2 (2021)	€2.932	€2.634

Woningen naar type, eigendom en vraagprijs, in het jaar 2022 (BAG; ABF; CBS; CBS & WSW, 2024)

Nederland
8.045.580
63.8 %
36.2 %
57.1 %

Nederland
42,7 %
67,1 %
32,9 %
0,91
€453.000
€3.179

Woningen naar type, eigendom en vraagprijs, in het jaar 2022 (BAG; ABF; CBS; CBS & WSW, 2024)

Woondruk-index

De woondruk-index (Atlas research, 2022) geeft een beeld van de krapte op de woningmarkt in Deventer in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Bij een index van 100 is aanbod en vraag in balans. Deventer heeft een woondruk van 96, wat aangeeft dat er meer woningen zijn dan huishoudens en dat het aanbod redelijk aansluit bij de vraag. Gemeenten rondom Deventer hebben over het algemeen een hogere woondruk (Lochem 110, Voorst 135, Rijssen-Holten 109, Raalte 110, Apeldoorn 124 en Zwolle 119). Alleen Olst-Wijhe heeft een lagere woondruk van 85. Veel gemeenten in de Randstad hebben een woondruk van 100-150 of hoger.

Een hogere woondruk-index (boven 100) betekent dat er meer vraag naar woningen is dan het aanbod. In gemeenten zoals Apeldoorn, met een woondruk van 124, wonen huishoudens in een situatie van woningkrapte. Dit kan leiden tot langere wachttijden voor woningen, hogere woningprijzen, en situaties waarin huishoudens woningen delen of tijdelijke woonoplossingen zoeken. Hierdoor ontstaat de indruk dat meerdere huishoudens in minder woningen wonen, ondanks de feitelijke verhouding tussen vraag en aanbod.

Voorzieningenaanbod

De staat van het voorzieningenaanbod in Deventer is overwegend goed. De gemeente heeft een breed scala aan

	Deventer	Overijssel
huisartsenpraktijken	12,5	9
ziekenhuizen	0,8	0,4
grote supermarkten	18,1	14,5
overige dagelijkse levensmiddelen	62,8	42,9
kinderdagverblijven	34,8	21,3
buitenschoolse opvang	25,5	19,1
basisonderwijs	18,5	15,3
voortgezet onderwijs	5,4	5,7

Aantal voorzieningen per categorie binnen 5 kilometer (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Nederland
16,8
0,6
23,8
104,2
43,5
32,6
22,0

voorzieningen die relatief dichtbij de inwoners liggen, met hoge tevredenheid over gezondheids- en zorgvoorzieningen, hoewel sportvoorzieningen iets minder gewaardeerd worden.

De term ‘voorzieningen’ omvat een grote groep van diverse soorten functies, waarbij onderscheid kan worden gemaakt naar openbare voorzieningen en bijzondere voorzieningen. Een deel van de openbare en bijzondere voorzieningen behoort tot de maatschappelijke voorzieningen.

- Openbare voorzieningen** bieden basisbehoeften en moeten voor iedereen toegankelijk zijn. De voorzieningen omvatten o.a. buurt- en wijkcentra, basis- en voortgezet onderwijs, gezondheidscentra, kinderopvang en gemeentelijke diensten zoals wijkvoorzieningen van het CWI. Ook grotere voorzieningen zoals middelbaar en hoger onderwijs, stedelijk bestuur, hoofdbureaus van politie en ziekenhuizen vallen hieronder.

- Bijzondere voorzieningen** hebben vaak een culturele doelstelling en behoren meestal niet tot de basisbehoeften. Deze voorzieningen bieden kunst, ontspanning en vermaak, of dragen waarden en normen uit, (ideeël, religieus en levensbeschouwelijk). Ze variëren van een buurttheater of kerkgenootschap, tot grotere theaters, musea, bioscopen en sporthallen.

- Maatschappelijke voorzieningen** leveren een belangrijke bijdrage aan samenleving of zijn onmisbaar. Dit belang blijkt vaak uit de exploitatievorm of specifiek beleid. Voorbeelden zijn openbare voorzieningen zoals onderwijs, gezondheidszorg en kinderopvang, en bijzondere voorzieningen zoals bibliotheken, =musea, lokale media, zwembaden en sporthallen. Ook winkels voor dagelijkse en niet-dagelijkse boodschappen, horeca en retail maken deel uit van dit aanbod.

Omvang voorzieningenaanbod

De tabel hieronder toont het aantal voorzieningen binnen 5 kilometer als gemiddelde van alle personen binnen het gebied in Deventer, Overijssel en Nederland. Over het algemeen zijn er meer voorzieningen in de gemeente Deventer vergeleken met Overijssel, maar minder dan gemiddeld in Nederland. Het aantal ziekenhuizen binnen 5 kilometer is echter hoger in de gemeente Deventer dan gemiddeld in Nederland, en het aantal voorzieningen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Deventer is lager dan gemiddeld in Overijssel en Nederland.

Nederland
7,8

Aantal voorzieningen per categorie binnen 5 kilometer (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Nabijheid voorzieningen

De tabel hieronder toont de nabijheid van voorzieningen in de gemeente Deventer, Overijssel en Nederland als gemiddelde van alle personen binnen het gebied. Over het algemeen zijn voorzieningen in de gemeente Deventer dichterbij alle inwoners vergeleken met de gemiddelde afstanden in Overijssel en Nederland. Alleen huisartsenposten (die ten opzichte van huisartsenpraktijken ook buiten normale werktijden open zijn) zijn significant verder weg vergeleken met de gemiddelden in Overijssel en Nederland.

	Deventer	Overijssel
huisartsenpraktijk	1,1	1,3
huisartsenpost	17,6	9,1
apotheek	1,2	1,5
ziekenhuis (incl. buitenpolikliniek)	3,9	5,4
grote supermarkt	0,8	1,1
overige dagelijkse levensmiddelen	0,7	1,0
kinderdagverblijf	0,6	0,8
buitenschoolse opvang	0,6	0,8
basisonderwijs	0,7	0,8
voortgezet onderwijs	1,9	2,5

Gemiddelde afstand in kilometers tot voorzieningen (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Nederland
1,1
6,9
1,3
4,9
1,0

gemeente Deventer over het algemeen (zeer) tevreden zijn met het voorzieningenaanbod. Met name de tevredenheid over gezondheids-/zorgvoorzieningen scoort erg hoog. Hoewel de tevredenheid over het algemeen overeen komt met de gemiddelden in Overijssel en Nederland, is er wel een redelijk lage tevredenheid met betrekking tot sportvoorzieningen ten opzichte van Overijssel en Nederland. Over het algemeen genomen krijgt de gemeente Deventer een score van 7,11 voor tevredenheid met voorzieningen, ten opzichte van een 6,95 in Overijssel en een 6,92 in Nederland (VNG, 2016).

	Deventer	Overijssel
gezondheids-/zorgvoorzieningen	82 %	80 %
welzijnsvoorzieningen	62 %	57 %
speelvoorzieningen (voor kinderen tot 12 jaar)	64 %	66 %
sportvoorzieningen	67 %	71 %

Percentage (zeer) tevredenheid over voorzieningen in het jaar 2016 (VNG, 2016)

Nederland
82 %
59 %
64 %
74 %

Percentage (zeer) tevredenheid over voorzieningen in het jaar 2016 (VNG, 2016)

Recreatie

Recreatieve voorzieningen

Recreatieve voorzieningen zijn belangrijke indicatoren voor het thema fijn wonen omdat ze bijdragen aan de levenskwaliteit en het welzijn van bewoners. Ze bieden mogelijkheden voor ontspanning, sociale interactie en culturele ervaringen, en bevorderen een actieve en gezonde

Nederland
0,8
0,7
0,8
0,8
2,5

Gemiddelde afstand in kilometers tot voorzieningen (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Onderstaande tabel toont de gemiddelde afstand tot belangrijke voorzieningen, waaronder huisartsenpraktijken, supermarkten en kinderdagverblijven, per wijk in Deventer. Uit de tabel blijkt dat in veel van de wijken, belangrijke voorzieningen gemiddeld niet op een grote afstand liggen (onder of rond 1,0 km). Echter zijn er wel een aantal uitzonderingen: in De Hoven is de gemiddelde afstand tot een huisartsenpraktijk 3,0 km en verder is de afstand tot belangrijke voorzieningen in de wijken Okkenbroek en Lettele significant hoger vergeleken met andere wijken.

Wijk	Afstand tot huisartsenpraktijk (km)	Afstand tot grote supermarkt (km)	Afstand tot kinderdagverblijf (km)
Wijk 1 Binnenstad	1,0	0,4	0,3
Wijk 2 De Hoven	3,0	0,4	0,4
Wijk 3 Zandweerd	0,9	0,4	0,3
Wijk 4 Voortstad	0,6	0,7	0,3
Wijk 5 Borgele en Platvoet	0,8	0,8	0,5
Wijk 6 Keizerlanden	0,5	0,6	0,4
Wijk 7 Rivierenwijk en Bergevide	0,7	0,6	0,9
Wijk 8 Colmschate-Noord	1,1	0,5	0,4
Wijk 9 Colmschate-Vijfhoek	0,7	0,9	0,5
Wijk 10 Colmschate-Zuid	1,2	1,1	0,6
Wijk 11 Diepenveen	0,9	1,0	0,9
Wijk 12 Schalkhaar	1,0	1,0	0,8
Wijk 13 Okkenbroek	6,0	5,8	3,7
Wijk 14 Lettele	4,0	3,9	1,6
Wijk 15 Bathmen	1,6	1,4	0,8

Afstand tot belangrijke voorzieningen in de wijken in Deventer in 2021 (CBS, 2021)

Tevredenheid met voorzieningen

De tabel hieronder toont het percentage tevredenheid over de voorzieningen in de gemeente Deventer, Overijssel en Nederland. De gegevens komen uit een burgerpeiling die in 2016 is gedaan, waardoor de gegevens gedateerd kunnen zijn. Echter is er sinds dat jaar geen (openbare) burgerpeiling meer gedaan door het VNG. Uit de tabel blijkt dat inwoners van de

levensstijl. De aanwezigheid van cafés, restaurants, musea, theaters en andere recreatieve voorzieningen maakt een gebied aantrekkelijker om te wonen en te bezoeken. Bovendien stimuleren ze de lokale economie en versterken ze het gemeenschapsgevoel. Een divers en goed toegankelijk aanbod van recreatieve voorzieningen draagt bij aan de algehele tevredenheid van bewoners met hun woonomgeving.

Deventer biedt een gemengd beeld van recreatieve voorzieningen in vergelijking met Overijssel en Nederland (zie tabel hieronder), binnen 5 kilometer van de gemiddelde bewoner. Het aantal cafés (18,1) ligt iets boven het gemiddelde in Overijssel (17,6), maar significant lager dan het landelijke gemiddelde (49,6). Het aantal restaurants (74,5) is hoger dan in Overijssel (52,9), maar lager dan in Nederland (145,3). Deventer scoort goed op musea (2,1) en podiumkunsten (2,8), vergeleken met Overijssel (1,1 en 1,7) en Nederland (3,3 en 2,9). Echter, het aantal bioscopen (0,8) en recreatieve attracties (0,0 binnen 10 km) is lager dan de landelijke gemiddelden (1,3 en 3,0). Over het algemeen biedt Deventer een redelijk aanbod aan recreatieve voorzieningen, met sterke punten in musea en podiumkunsten, maar ruimte voor verbetering in cafés, restaurants en recreatieve attracties.

	Deventer	Overijssel
cafés	18,1	17,6
restaurants	74,5	52,9
musea	2,1	1,1
podiumkunsten	2,8	1,7
bioscopen	0,8	0,6
recreatieve attracties (pretpark, dierentuin en binnenspeeltuin) (binnen 10 km)	0	1,6

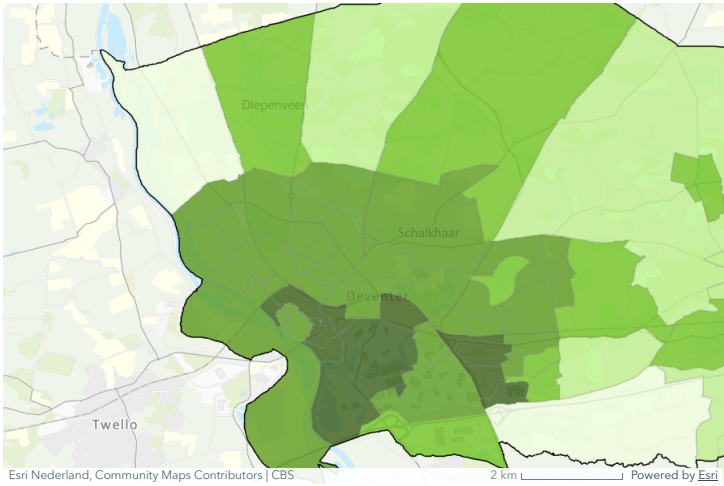
Aantal recreatieve voorzieningen per categorie binnen 5 kilometer (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Nederland
49,6
145,3
3,3
2,9
1,3
3,0

Aantal recreatieve voorzieningen per categorie binnen 5 kilometer (als gemiddelde van alle personen binnen het gebied), in het jaar 2023 (CBS, 2024)

Bereikbaar

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de hoe bereikbaar de belangrijke dagelijkse bestemmingen zijn per vervoerstype

Bereikbaarheid fiets, auto en OV

Auto:

Deventer is goed bereikbaar per auto

Openbaar vervoer:

Bereikbaarheid binnen de bebouwde kom van Deventer is goed, maar die van het buitengebied is matig.

Fiets:

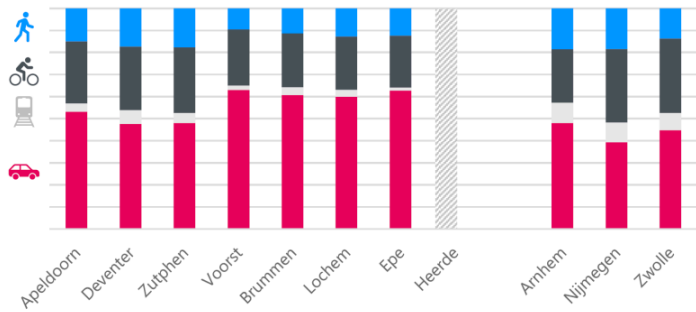

Deventer is goed bereikbaar per fiets

De kaart hiernaast laat de bereikbaarheidsscore zien. De bereikbaarheidsscore is in de bebouwde kom van Deventer hoog tot zeer hoog in de meeste wijken. In Colmschate-Vijfhoek, Diepenveen en Bathmen is de bereikbaarheid gemiddeld. In het grootste deel van het buitengebied is de bereikbaarheidsscore Laag, maar dit is wel een hogere score dan veel andere buitengebieden zoals het gebied rondom Laren of het gebied tussen Zutphen en Apeldoorn. Slechts een klein aantal gebieden in de gemeente hebben de score 'Zeer laag'.

(auto, fiets en openbaar vervoer). Met de focus op werk, onderwijs, supermarkten en het ziekenhuis.

Veel verkeer in Deventer is autoverkeer. In de huidige structuur zorgen de interne verkeersstromen met name rondom de N344 en de aansluiting op de Singel voor congestie. De gemiddelde afstand tot een treinstation in Deventer is met 2,5 km korter dan gemiddelde afstand van 5,0 km tot een treinstation voor Nederland. Tot een hoofdverkeersader is de afstand met 1,6 km in Deventer ook korter dan gemiddeld voor Nederland (Waarstaatjegemeente, 2024).

Op basis van totaal aantal verplaatsingen op werkdagen in 2018-2022, via het ODin Dashboard

Modal split

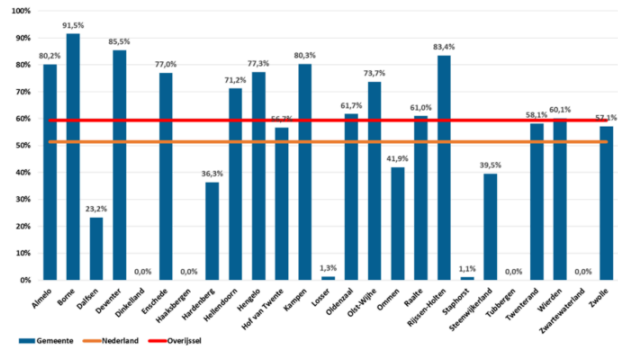
Deventer presteert goed ten opzichte van de directe omgeving. In vergelijking met andere (provinciale) steden blijft het autogebruik wel hoger en is het OV en fietsgebruik lager.

De figuur hiernaast laat de modal split zien in de periode 2018-2022 voor Deventer en omliggende kernen in de stedendriehoek, inclusief een vergelijking met de steden Arnhem, Nijmegen en Zwolle. Dit laat zien dat Deventer het laagste autogebruik heeft in de stedendriehoek. Het autogebruik is vergelijkbaar met in Arnhem, nog wel iets hoger dan in Zwolle en significant hoger dan in Nijmegen.

In Deventer wordt er ook relatief veel gelopen en gefietst, vergelijkbaar met Zutphen en significant meer dan in Apeldoorn. Er wordt nog niet zoveel gelopen als in Nijmegen.

Deventer heeft ook het hoogste openbaar vervoersgebruik van de stedendriehoek. Het OV gebruik is wel nog steeds lager dan het gebruik in de vergelijkbare grote steden Zwolle, Nijmegen en Arnhem.

Figuur 3 – Beschikbaarheid trein in de nabijheid van bewoners (2018)

Bron: Planbureau voor de leefomgeving / CROW : [Download hier de bovenstaande tabel in ODS-formaat](#)

Openbaar vervoer

Bereikbaarheid binnen de bebouwde kom van Deventer is goed, maar die van het buitengebied is matig.

Net als in de rest van Nederland was het aantal treinreizigers op de stations (Deventer en Colmschate) nog niet op het niveau van 2019. Ook is opvallend voor het station Colmschate dat na een piek in 2011 van > 1900 reizigers per dag in 2011, er een daling inzette naar gemiddeld 1400 reizigers per dag in 2019. Dit laat een verminderde aantrekkelijkheid zien van het OV in ieder geval rondom Colmschate. Deze trend was niet zichtbaar voor het centrale station, waar het aantal reizigers wel bleef toenemen tot aan 2019.

In Deventer heeft 85,5 % van de inwoners een treinstation in de buurt (zie figuur hiernaast). Dat wil zeggen: een maximale afstand van 2.000 m hemelsbreed tot een gewoon station en maximaal 3.000 m tot een intercitystation. In Overijssel is dat gemiddeld 59,4 % en in Nederland 51,5 %.

20)

Bereikbaarheid MBO

a77af69c60f8b/print

heid van bewoners (2018)

De informatie hierover is niet recent vernieuwd dan 2018, het zou kunnen zijn dat met name de bereikbaarheid van

a77af69c60f8b/print

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

74/93

Foto van de Leefomgeving Deventer

Bereikbaarheid hogeronderwijs

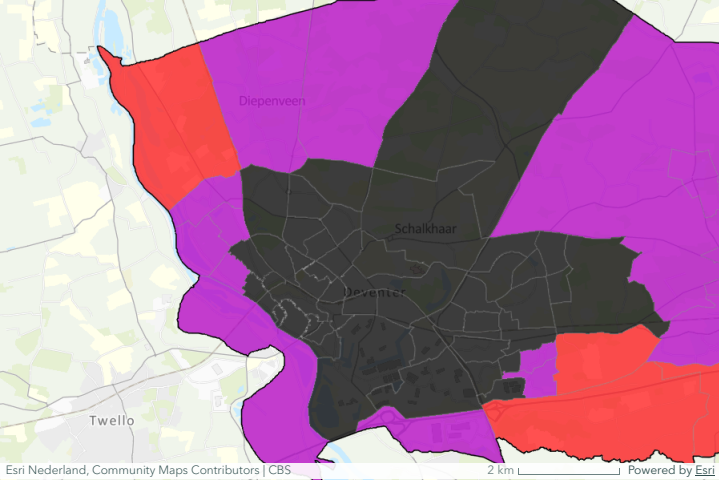
Bereikbaarheid naar hoger onderwijs per modaliteit in de stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen (Goudappel, 2024).

Bereikbaarheid supermarkten

<https://storymaps.arcgis.com/stories/4e75bd62b82d480287da77af69c60f8b/print>

Lettele is ook het OV bruikbaar hiervoor in het buitengebied rondom Lettele. Er zullen waarschijnlijk echter altijd adressen blijven rondom Lettele die door hun grote afstand tot een bushalte deze korte reistijd (15 minuten) niet zullen kunnen realiseren met het openbaar vervoer doordat er een grote afstand gelopen moet worden.

Bereikbaarheid naar supermarkten per modaliteit in de stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen (Goudappel, 2024).

Bereikbaarheid ziekenhuizen

De figuur laat zien dat ziekenhuizen bijna overal in Deventer bereikbaar zijn binnen 45 minuten met zowel het OV of 30 minuten per auto. Alleen het buitengebied ten oosten van Bathmen heeft deze bereikbaarheid duidelijk niet. Ook opvallend is het buitengebied tussen Deventer en Bathmen, ten zuiden van het spoor.

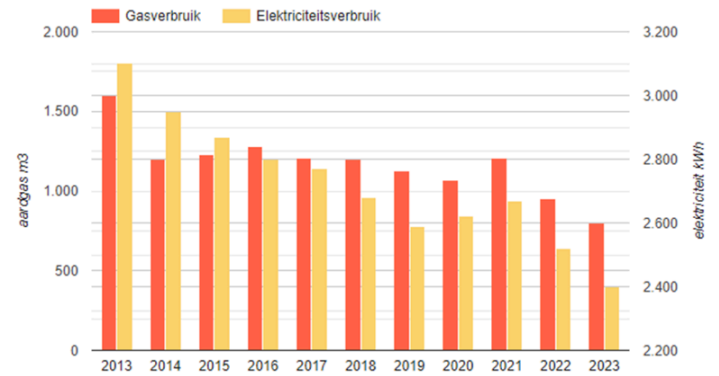
Er zullen waarschijnlijk echter altijd adressen blijven in het buitengebied die door hun grote afstand tot een bushalte deze reistijd niet zullen kunnen realiseren met het openbaar vervoer. Dit kan komen door slecht aansluitende buslijnen vanuit dit gebied naar het ziekenhuis.

Bereikbaarheid naar ziekenhuizen per modaliteit in de stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen (Goudappel, 2024).

Ruimte voor werken

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'ruimte voor werken' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

- Energienetwerk aan de hand van energie- en gasverbruik, energielabels en aandeel hernieuwbare energie

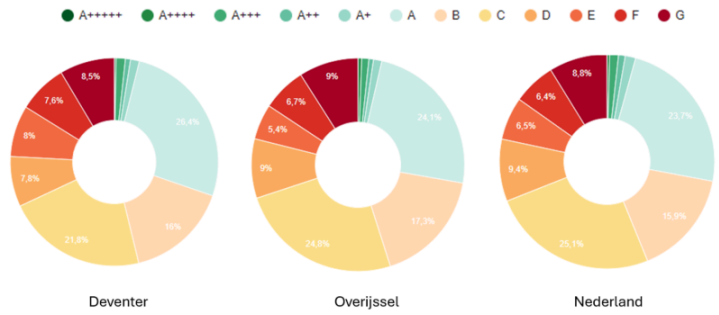

Gasverbruik

De afbeelding hiernaast toont de afname van het gasverbruik en elektriciteitsverbruik over de jaren in Deventer. Vooral de afname in elektriciteitsverbruik is opvallend. Ook het gasverbruik is afgenomen, al is dit erg afhankelijk van het aantal koude dagen in de winter, dus daar kan op jaarbasis weinig duiding aan worden gegeven. De lange termijn trend blijft wel een afname.

In vergelijking ligt het gemiddelde elektriciteitsverbruik in 2023 iets lager (2400 kWh in Deventer vs. 2500 kWh in heel Nederland en 2641 kWh in Overijssel) en het gemiddelde gasverbruik ook (800 m3 in Deventer vs. 820 m3 in heel Nederland en 910 m3 in Overijssel).

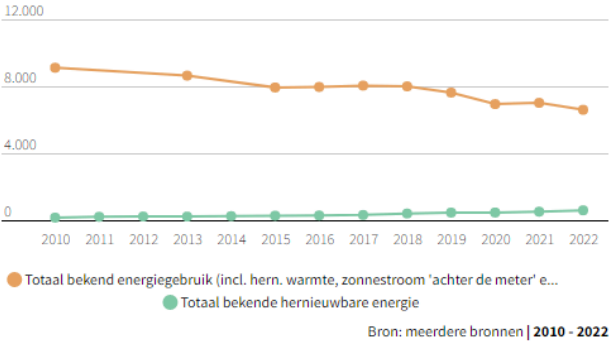
Let op, de y-as van de afbeelding begint niet bij nul.

Energietabels

- Vestigingsklimaat en locaties
- Landbouw

Energieverbruik versus Hernieuwbare energie
Deventer, TJ

Energienetwerk

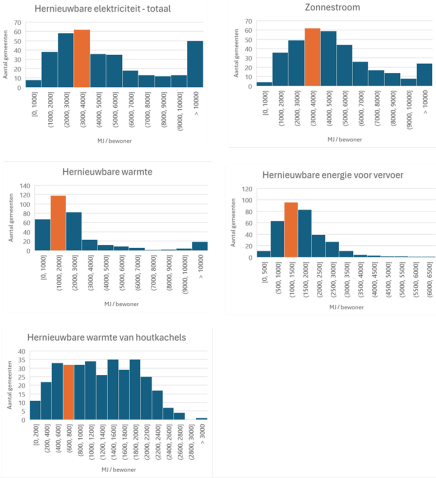
Deventer heeft een energieverbruik dat vergelijkbaar is met het landelijk gemiddelde per inwoner. Wel wordt er relatief minder duurzame energie opgewekt dan de mediaan van Nederlandse gemeenten.

Energieverbruik

Het totale energieverbruik in Deventer wordt gegeven in de klimaatmonitor op 6602 TJ in 2022. Dit is een afname vanaf 8639 TJ in 2013. Het totaal aan hernieuwbare energie opwekking in 2022 is 602 TJ. Dat betekent dat minder dan 10% van het totale energieverbruik in 2022 hernieuwbaar is.

Deze afbeelding laat de energielabels van woningen in Deventer zien. Ruim 30% van de woningen in Deventer heeft een energielabel A of hoger. Ruim 70% heeft een energielabel van C of hoger, en de resterende 30% een label van D of lager, zie afbeelding 16.2b. In vergelijking met Overijssel en Nederland heeft Deventer meer labels in de klassen A of hoger. Wel valt op dat dit vooral ten koste gaat van woningen met label C. Dit impliceert dat vooral woningen met Label C frequent worden vernieuwd naar een hoger energielabel. Als men enkel kijkt naar woningen met energielabel E of lager, dan scoort Deventer zelfs slechter dan het gemiddelde in Nederland en Overijssel.

Dit duidt op grote verschillen binnen de gemeente. Daar waar er gemiddeld meer woningen zijn met een hoog energielabel, zijn er ook veel woningen die zeer slecht zijn geïsoleerd. De 'middengroep' met label C en D is duidelijk kleiner dan gemiddeld in Nederland en Overijssel.

Hernieuwbare energie

De volgende tabel en grafieken laten zien wat het aandeel van hernieuwbare energie is in Deventer, in vergelijking met Overijssel en Nederland (in de tabel), en in vergelijking met alle andere gemeenten in Nederland (Deventer is deel van de oranje klasse in de histogrammen).

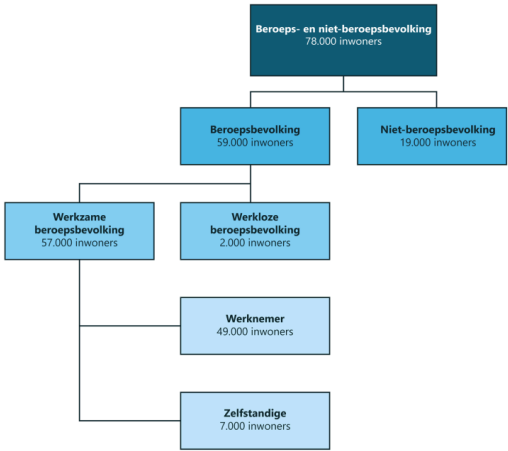
	Deventer	Nederland
hernieuwbar e elektriciteit	3.066	8.641
wind op land hernieuwbar e elektriciteit	306	3.181
zonnestroom	3.284	4.034
hernieuwbar e warmte	1.464	3.513
houtkachels woningen hernieuwbar e warmte	757	905
hernieuwbar e energie voor vervoer	1.401	1.557

Hernieuwbare energie indicatoren Deventer in vergelijking met Nederland in MJ per inwoner (Bron: berekening aandeel per inwoner, 2022)

De vergelijking met Nederland in de tabel is als geheel laat zien dat Deventer minder energie opwekt voor haar bewoners in alle categorieën dan het gemiddelde. Echter, deze vergelijking is enigszins vertekend, omdat de meerderheid aan hernieuwbare energie in Nederland uit een minderheid van regio's komen. Deze minderheid van gemeenten heeft grote windparken/zonneparken en biomassa centrales. Sommige gemeenten kunnen ook gebruik kunnen maken van restwarmte. Daarom is de informatie uit de afbeelding hiernaast toegevoegd, die laat zien waar Deventer staat ten opzichte van de populatie van gemeenten.

De histogrammen hiernaast laten zien dat Deventer veelal iets onder de mediaan van gemeenten presteert. Dus ruim de helft van gemeenten in Nederland presteert nog steeds beter dan Deventer op totale hernieuwbare elektriciteit, zonnestroom, hernieuwbare warmte en hernieuwbare energie voor vervoer. Bij de statistiek over houtkachels moet daarbij wel genoemd worden dat deze om redenen van luchtkwaliteit niet

Aspect	Indicator
Werkgelegenheid en werkloosheid	- samenstelling beroepsbevolking - aantal banen per sector - aantal banen per opleidingsniveau - ontwikkeling werkloosheid
Verdienmogelijkheden	- besteedbaar inkomen per inwoner (EUR/inwoner/jaar) - gestandaardiseer inkomen - % huishoudens met een inkomen onder lage inkomensgrens op totaal aantal huishoudens

Werkgelegenheid en werkloosheid

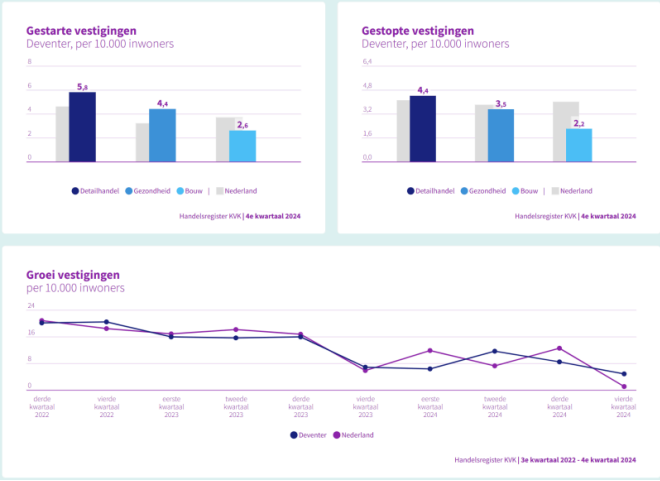
De werkloosheid in Deventer is, in lijn met het gemiddelde van Nederland, relatief laag.

Samenstelling beroepsbevolking

Deze figuur laat de samenstelling van de beroepsbevolking in Deventer zien.

Deventer heeft 787 banen per 1000 inwoners van 15 - 74 jaar, iets hoger dan het landelijk gemiddelde van 761 banen per 1000 inwoners.

altijd gewenst kunnen zijn, ook al zijn zij een bron van duurzame warmte.

Vestigingsklimaat en vestigingslocaties

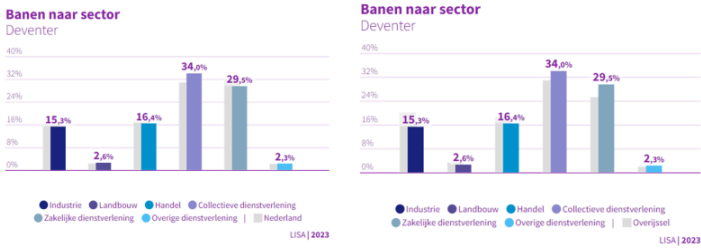
Het vestigingssaldo is positief en in Deventer ligt het aantal oprichtingen gemiddeld hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit geldt echter niet voor alle sectoren.

Het aantal vestigingen is zichtbaar in de afbeelding hiernaast. Dit laat zien dat vergeleken met Nederland, er relatief vooral veel detailhandel bedrijven zich vestigen, maar er ook gemiddeld weer meer stoppen. Dit is te verklaren door het stedelijk karakter van Deventer, waar veel kansen liggen voor detailhandel die in kleinere omliggende gemeenten minder aanwezig is. Opvallend is wel het significant lager aantal vestigingen in bijvoorbeeld de sector bouw. De groei in het aantal vestigingen is niet noemenswaardig anders dan het gemiddelde in Nederland.

In Overijssel hebben alleen Hengelo, Enschede en Zwolle een hoger aantal gestarte vestigingen per 10000 inwoners.

Economisch Vitaal

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'economisch vitaal' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

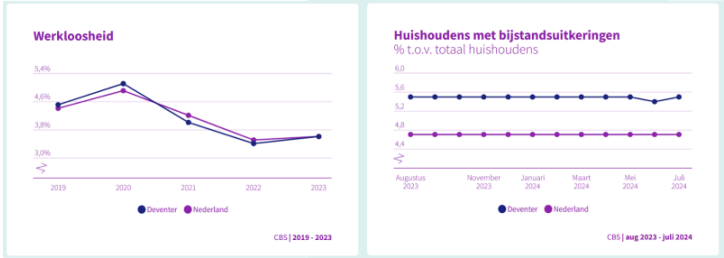

Werkgelegenheid

De banen uitgesplitst naar sector zijn zichtbaar in de afbeelding hiernaast, zoals bijgehouden vanuit LISA data. Hierbij wordt ook een vergelijking gemaakt met Nederland (linker paneel) en Overijssel (rechter paneel). Het meest opvallende verschil tussen Nederland en Deventer is dat er in Deventer relatief veel collectieve dienstverlening is (onderwijs, zorg en openbaar bestuur), en relatief minder zakelijke dienstverlening (zoals vervoer en opslag, horeca en financiële instellingen). Ook heeft Deventer meer dan gemiddelde werkgelegenheid in de landbouw (2,6% versus 2,3% landelijk).

In vergelijking met de Provincie Overijssel als geheel, heeft Deventer wel meer collectieve en zakelijke dienstverlening. Dit is te verklaren door het stedelijk karakter van Deventer in een veelal landelijke provincie met weinig stedelijke agglomeratie. Dat betekent dat veel zakelijke en collectieve dienstverlening zich concentreert in de stad. Deventer heeft ook duidelijk relatief minder landbouw. Dat betekent niet dat de landbouw werkgelegenheid niet op orde is.

Dit zijn relatieve cijfers, en de invloed van de stad Deventer betekent dat er nu eenmaal minder landbouwgrond is per 1000 werkzoekenden dan in de gemiddelde Overijsselse gemeente, welke meer landelijk van karakter is.

Werkloosheid

Zoals te zien in de grafiek hiernaast, is de werkloosheid in Deventer sterk vergelijkbaar en navolgbaar met het landelijk gemiddelde. Dit reflecteert dat Deventer een diverse economie heeft die meebeweegt met landelijke trends, en niet een afwijkende richting op beweegt dan het gemiddelde van Nederland. Wel is opvallend dat Deventer significant meer huishoudens met bijstandsuitkeringen heeft dan het gemiddelde in Nederland.

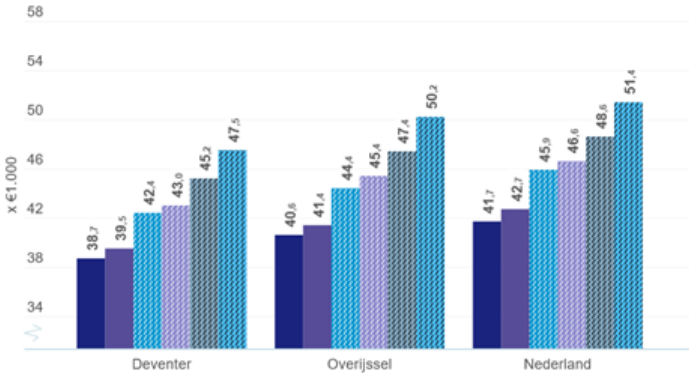
De vergelijking met Overijssel is om en nabij hetzelfde als die met Nederland (is niet weergegeven in de afbeelding). De werkloosheid in Overijssel is gemiddeld wel iets lager dan het gemiddelde in Nederland (ongeveer 0,3 procentpunt in 2023), daar waar Deventer en Nederland in 2023 precies hetzelfde werkloosheidscijfer hebben.

Opleidingsniveau	Deventer	Overijssel
Laag	19,9 %	20,2 %
Middelbaar	38,6 %	42,6 %
Hoog	41,5 %	37,2 %

Het percentage hoogst behaalde opleidingsniveau voor inwoners van de Gemeente Deventer, Overijssel en Nederland in 2022 (CBS, 2024)

Nederland
20,3 %
39,6 %
40,1 %

Het percentage hoogst behaalde opleidingsniveau voor inwoners van de Gemeente Deventer, Overijssel en Nederland in 2022 (CBS, 2024)

Verdienmogelijkheden

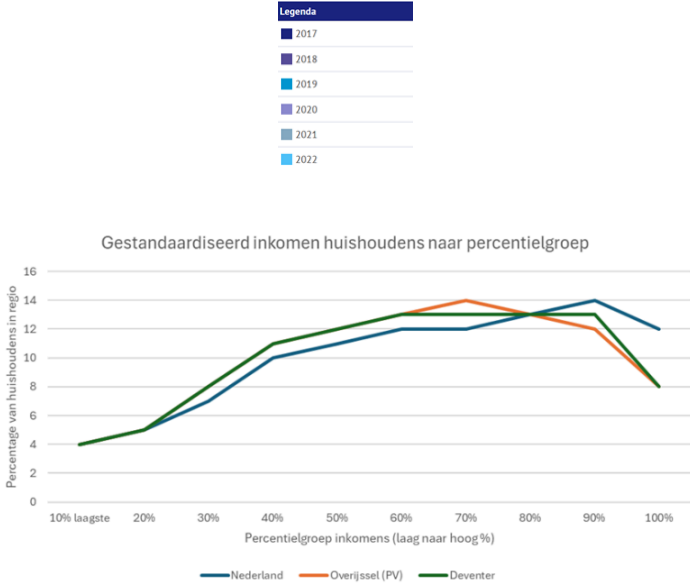

Deventer biedt inwoners op elk opleidingsniveau voldoende verdienmogelijkheden. Wel is er een relatief grote groep sociale minima welke een langdurig laag inkomen verdienen.

Besteedbaar inkomen per inwoner

De verdienmogelijkheden binnen Deventer worden in kaart gebracht via het gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden in de gemeente Deventer, in vergelijking met Overijssel en Nederland. Dit is zichtbaar in de afbeelding hiernaast. Het gemiddeld besteedbaar inkomen ligt iets onder het gemiddelde in zowel Overijssel als Nederland.

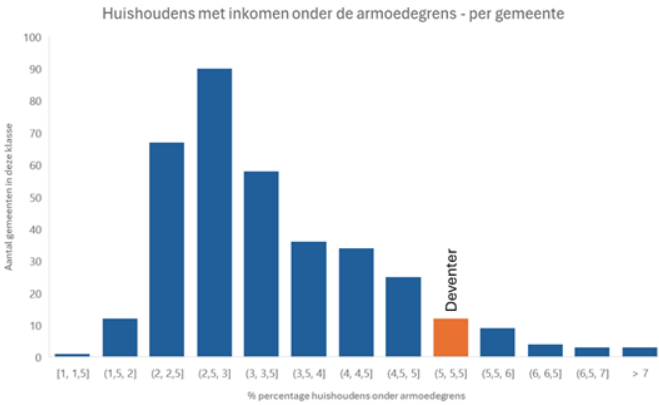
De betekenis van deze data over het verdienvermogen van de inwoners hier is niet eenduidig. Dit is een gemiddelde, wat betekent dat de distributie van inkomens niet zichtbaar is en er geen informatie is over waarom het gemiddelde inkomen lager is dan in Overijssel en Nederland.

Gestandaardiseerd inkomen

Deze afbeelding laat het gestandaardiseerd inkomen zien van inwoners van Deventer, in vergelijking met het gemiddelde van Overijssel en Nederland. Dit laat zien dat Deventer in dit opzicht een zeer gemiddelde gemeente is, er zijn slechts minieme verschillen in de hogere inkomensgroep verdeling. Ten opzichte van Nederland heeft zowel Deventer als Overijssel vooral minder huishoudens in de hoogste inkomensgroepen (boven 80% en 90% percentiel). Dit laat zien

dat er minder mogelijkheid is in Deventer vergeleken met het gemiddelde in Nederland om een zeer hoog inkomen te verdienen.

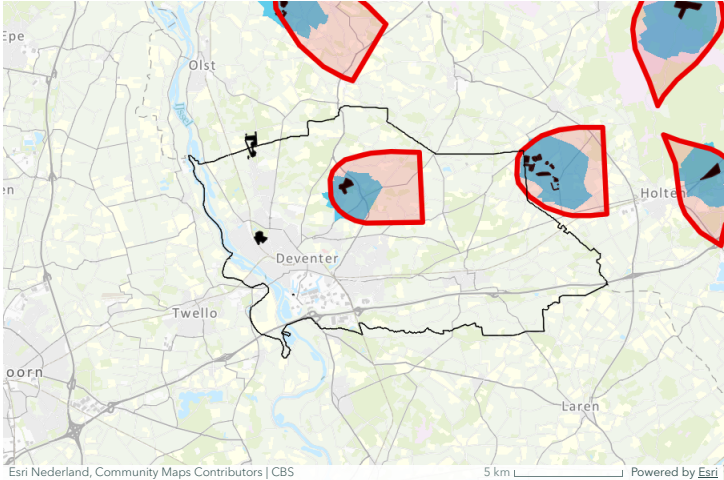
Ze​er lage inkomens

Tenslotte laat de volgende afbeelding zien waar Deventer staat ten opzichte van alle andere gemeenten in Nederland in het percentage huishoudens met een laag en langdurig laag inkomen (tenminste 1 jaar) in het jaar 2023. In Deventer is dit 5.1%. In relatie met de vorige afbeelding, betekent dit dat de 10% laagste inkomens in Deventer veel vaker dan gemiddeld onder de armoedegrens (gedefinieerd als het sociaal minimum) verdienen. Dit wordt ook ondersteund door de grafiek in de vorige paragraaf over werkloosheid, wat laat zien dat Deventer ~1 procent meer huishoudens met een bijstandsuitkering heeft dan gemiddeld in Nederland. Deze cijfers vallen moeilijk op in de gemiddelde cijfers over werkloosheid en gemiddeld inkomen.

Natuurlijke Hulpbronnen

In dit hoofdstuk worden onderstaande aspecten en indicatoren getoond aan de hand waarvan het thema 'natuurlijke hulpbronnen' wordt beoordeeld in de Foto van de Leefomgeving van Deventer en het OER.

- Drinkwater op basis van de voorraad
- Minerale en fossiele grondstoffen en het percentage afval dat hergebruikt wordt
- Circulariteit

Drinkwater

De regio Deventer-Zutphen is in 2022 aangewezen als kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied om het grondwater te beschermen. Deventer heeft één waterwingebied en is bijna geheel boringsvrij om de drinkwaterkwaliteit te waarborgen. Voor 2030 zijn de uitdagingen: extra productiecapaciteit en winvergunningen, mede door grootschalige woningbouwopgaven.

Volume drinkwatervoorraad

Provincie Gelderland heeft o.a. de regio Deventer-Zutphen in 2022 aangewezen als kwetsbaar drinkwaterreserveringsgebied, wat inhoudt dat het grondwater in dit gebied zal worden beschermd.

Deze kaart laat de grondwateronttreking (intrek-, winning- en beschermingsgebieden) om en nabij Deventer zien. De onderste kaart geeft ook de boringsvrije zones aan.

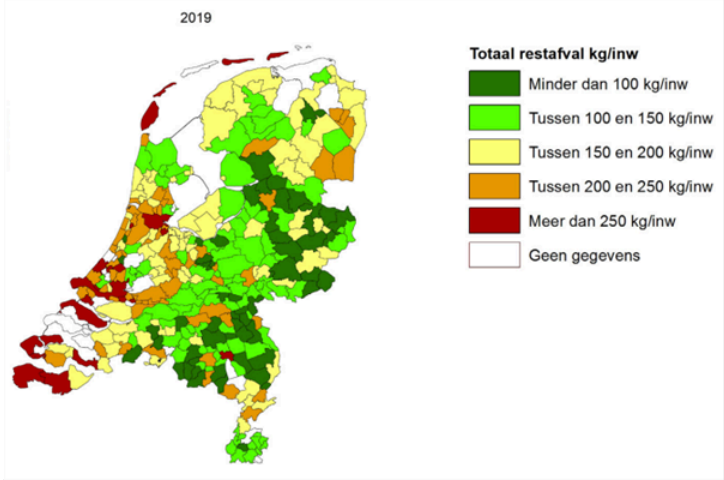
De stad is bijna geheel boringsvrij, dit om de kwaliteit van drinkwater te beschermen, deze strategisch vrije zone heet Salland Diep. Boringen, zoals die voor grondwaterwinning, geothermie of bodemonderzoek, kunnen namelijk de drinkwatervoorraden aantasten door verontreiniging van het grondwater of door verstoring van de natuurlijke waterlagen.

In Overijsel-Noord, waar Deventer onder valt, onttrok drinkwaterbedrijf Vitens in 2020 45,1 miljoen m3 / j, terwijl er een winvergunning van 61.2 miljoen m3 / j (Leerdam, Rook, Riemer, & Aa, 2023). De volgende opgaven staan voor Overijssel Noord op de agenda voor 2030:

- Productiestromen: Productiestromen zijn materialen die tijdens productie omgezet worden in producten, met grote bijdragen uit de maakindustrie (kunststoffen, chemie, drukkerijen) en de bouwsector (toeleveranciers, woningbouw).
- Reststromen: Reststromen zijn bijproducten en afval van productie en consumptie, met de grootste bijdragen uit de agrarische sector (mest), kunststofindustrie, chemie, drukkerijen en bouw.

Deventer wil in 2030 dat de helft van de grondstoffen die worden gebruikt hernieuwbaar is. Deze ambitie ligt in lijn met het landelijk doel. In 2050 wil Deventer helemaal circulair zijn (Deventer, 2023). Daarnaast wil de gemeente dat voor de periode 2025-2028 vooral lokale en regionale grondstoffen worden gebruikt.

In 2022 was Nederland voor 91 procent van fossiele materialen afhankelijk van het buitenland. Voor mineralen was dit 50%.

% Afval dat hergebruikt wordt

In de figuur hiernaast is de totale hoeveelheid restafval in kilogram per inwoner in het jaar 2019 te zien. In Deventer is die hoeveelheid minder dan 100 kg/inw, wat impliceert dat er relatief veel afval gescheiden wordt.

Een inwoner in Deventer produceert gemiddeld 18kg grof huishoudelijk restafval per jaar, het gemiddelde in Nederland is 26kg (Waarstaatjegemeente, 2023). Dit laat zien dat er in Deventer relatief veel afval gescheiden wordt. De gescheiden fracties zijn te zien in de figuur hieronder. Ondanks dat er al veel gescheiden wordt ingezameld, zijn de ambities in Deventer voor de periode 2025-2028 nog steeds hoog. Afval moet schoner worden aangeboden voor beter hergebruik en er moet minder afval worden geproduceerd (CBS, 2024). In 2025 is de doelstelling van Deventer gelijk aan de landelijke: maximaal 30 kilogram

- Extra benodigde productiecapaciteit 3,2 miljoen m3 / j
- Extra benodigde winvergunningen: -1,8 miljoen m3 / j (t.o.v. 2022)
- Bijdrage Overijssel-Zuid (Twente): 2,4 miljoen m3 / j
- Grootschalige woningbouwopgave: Stedendriehoek (Deventer) en de regio Zwolle

Ter indicatie: voor 100.000 woningen is ongeveer een extra 10 miljoen m3 productie- en vergunningscapaciteit per jaar nodig (Leerdam, Rook, Riemer, & Aa, 2023).

Minerale en fossiele grondstoffen

Deventer en Nederland focussen op lokaal en regionaal gebruik van grondstoffen, maar momenteel is Nederland nog te heel afhankelijk van geïmporteerde minerale en fossiel grondstoffen. Wat betreft afval produceerde Deventer in 2019 minder dan 100 kg restafval per inwoner, wat duidt op een hoog niveau van afvalscheiding.

Grondstofstromen

Grondstoffen kunnen worden ingedeeld in drie hoofdcategorieën: materiaal-, productie- en restromen. Deze indeling helpt om niet alleen begrijpen hoe grondstoffen bijdragen aan verschillende fases van productie, maar ook hoe verspilling kan worden geminimaliseerd en hergebruik kan worden bevorderd.

- Materiaalstromen: Materiaalstromen omvatten grondstoffen en materialen die binnen een systeem worden gebruikt voor productie en consumptie, zoals biomassa, voedsel, kunststoffen, maakindustrie, bouw en consumptiegoederen.

restafval (fijn en grof samen) per inwoner per jaar produceren (Circulusberkel, 2019).

https://www.benchmarkafval.nl/tools/vangrecycletool/ (VANG, 2022)

Circulariteit

Het meten van circulariteit in Deventer is complex en wordt geanalyseerd zonder nulmeting, met de aanname dat Deventer gelijk scoort aan het landelijke gemiddelde.

Milieu ruimte voor circulaire bedrijven

Er zijn geen integrale indicatoren die genoeg informatie geven om de circulariteit van de grootste economische sectoren (retail, horeca, landbouw, en het bedrijventerrein) te meten. Daarom wordt deze indicator geanalyseerd zonder nulmeting, en wordt er van uit gegaan dat Deventer hetzelfde scoort als het landelijke gemiddelde, aangezien de ambities ook in lijn liggen met het landelijk doel (In 2050 volledig circulair zijn).

Het meten van circulariteit is complex, omdat circulariteit uit meerdere aspecten bestaat, zoals materiaalgebruik, afvalstromen, hergebruik en productieprocessen. Dit maakt het niet eenvoudig om het begrip te kwantificeren. Bovendien ontbreken vaak betrouwbare en vooral uniforme datasets die nodig zijn voor een consistente beoordeling. Hieruit volgt de noodzaak om kwalitatieve methoden en indicatoren te combineren met beschikbare kwantitatieve data.

Daarom wordt in het uitvoeringsprogramma omtrent circulariteit van de gemeente Deventer monitoring centraal gesteld. Een nulmeting biedt inzicht in de huidige situatie, waarna elke twee jaar voortgang wordt gemeten. Activiteiten binnen eigen projecten en inkoop worden zo nauwkeurig mogelijk bijgehouden, ondanks dat het dus moeilijk blijkt resultaten te kwantificeren. Voor bouw en goederen worden inspanningen en resultaten inzichtelijk gemaakt. Monitoring sluit aan bij landelijke en provinciale trajecten, zoals de Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER), waarvan de editie van januari 2025 de basis vormt voor de aanpak in Deventer (Visie Deventer Circulair, 2024).